

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 67E JAARGANG NO.9, SEPTEMBER 2006

ONZE VOGELS

De

se

Kea (*Nestor notabilis*)

De kea wordt ook wel de bergpapegaai van Nieuw-Zeeland genoemd. Ze vertoeven hier namelijk het liefst. Tijdens de winter willen ze wel een soort van trek vertonen naar het zuiden van het eiland, maar dit stelt niet echt veel voor. Als u ooit een kea in de bergen bent tegen-gekomen, weet u waarschijnlijk waaraan hij zijn naam te danken heeft: zijn luide keaaa keaaa- roep. Kea's zijn zeer sociale vogels die graag leven in groepen. De kea is een beschermde vogelsoort waarvan er nog zo'n 3.000 in het wild leven. Het aantal loopt de laatste jaren steeds verder terug. Men weet niet echt waardoor.

Kea's zijn trouwens ook uitstekende zwimmers. Zij hebben dan misschien geen vliezen tussen hun tenen, maar dit weerhoudt ze er niet van zo nu en dan een duik te nemen in de rivier. Men denkt dat de kea familie is van de kaka (*Nestor meridionalis*), de rodere variant met een wat grotere snavel.

Wat niet veel mensen weten is dat kea's (op het eerste gezicht saai bruin/groene vogels) schitterende oranje/rode spiegels hebben op hun vleugels. Het opvallendste attribuut van de kea is wel zijn krachtige snavel, waarmee hij gemakkelijk zaden en noten kan kraken. Zijn dieet bestaat echter voornamelijk uit plantaardig voedsel zoals bessen, wortels en

jonge plantjes. Zo nu en dan eet hij ook wel een reptiel, knaagdier of insect. Kea's bezoeken ook regelmatig groentetuintjes van mensen om daar de tomaten te stelen of de kippenieren uit het kippenhok. Er zijn zelfs verhalen over kea's die zich te goed doen aan een nog levend schaap. De kea heeft een fantastisch aanpassingsvermogen wat zijn voedsel betreft. Hij eet wat er in zijn ruwe bergachtige landschap voorradig is en wordt dan ook gezien als een zeer slimme vogel in de wereld.

Kea's houden in een kooi is een verhaal apart. Ze slopen graag van alles en breken regelmatig uit. Probeer ze dan ook te vermaken met nieuwe uitdagingen. Geef ze bijvoorbeeld een heel ongesneden brood dat ze aan flarden kunnen scheuren. Qua voedsel zijn ze echter weer zeer gemakkelijk. Ze eten bijvoorbeeld graag pinda's, maïs en zonnebloempitten. Maar ook vruchten als appel, sinaasappel en verschillende soorten bessen. Steeds meer mensen trekken de Nieuw-Zeelandse bergen in om daar te kamperen. Mount Cook is met zijn 3.754 m de hoogste berg van het eiland en een gewilde bestemming. Ook de zuidwestkant rond Milford Sound wordt vaak bezocht. Dat weet de kea. En waar mensen zijn, is eten. Makkelijk eten

dat je niet hoeft te zoeken. Het voedsel wordt hun zelfs gepresenteerd in gebieden als Fiordland. Dit is dus een fantastisch gebied om de kea in het wild te aanschouwen. Het nadeel is dat deze kea's abnormaal gedrag vertonen. Omdat ze niet meer hoeven te zoeken naar eten, houden ze veel tijd over. In deze vrije tijd vernielen de kea's graag tenten, schoenen die buiten staan, tassen, fietsen en autoruitenwissers. Ze lijken een obsessie voor rubber te hebben.

Wees dus gewaarschuwd. Aan de ene kant is de kea een speels en zeer nieuwsgierige vogel, aan de andere kant kan hij een meedogenloze sloper zijn. Als u daar dan toch bent in dat Fiordland gebied, vraag dan eens aan een inwoner van gemiddelde leeftijd of hij nog een kea-verhaal heeft. U zult niet teleurgesteld worden.

Lectuur:

Kea, Bird of Paradox:

Judy Diamond + Alan B. Bond, 1999

The Book of The Kea:

Philip Temple, 1996

Tekst: Angélique Silva

Foto's: Cees Scholtz, Univision

Even voorstellen

Forpus conspicillatus conspicillatus (Lafresnaye, 1848)

In reactie op een artikel gepubliceerd in het maandblad van de NBvV "Onze Vogels" april 2005 blz. 129, willen wij als Nederlandse Forpussen Club (N.F.C.) een en ander proberen recht te zetten. In dit bewuste artikel wordt ingegaan op de schouderplek bij de oogringdwergpapegaai. Men beweert in dit artikel dat het gaat om een kleurfout en wat de mogelijke oorzaak hiervan kan zijn.

Helaas is niets minder waar dan dit voorgaande. Graag wil ik met u eerst de theoretisch kant van dit verhaal gaan bekijken. De oogring (*Forpus conspicillatus conspicillatus*, Lafresnaye 1848) is een van de forpussen met blauwe slagpennen. Dit zien we ook bij de blauwvleugels (*Forpus xanthopterygius xanthopterygius*, (Spix, 1824), de grijsruggen (*Forpus coelestis coelestis*, Lesson 1847) en de geelmaskers (*Forpus xantops*, Salvin 1895). Als we deze forpussen nader bekijken valt op, dat al deze soorten in meer of mindere mate een blauwe schouderplek en een blauwe vleugelspiegel laten zien. (zie de afbeeldingen hieronder.)

Deze tekening wordt veroorzaakt doordat zowel de grote slagpennen, de ondervleugeldeken (deze zie je niet van boven), de vleugelrand en de duimveertjes kobaltblauw zijn. Tevens zijn de onderste vleugeldeken ook kobaltblauw.

Hierdoor is de kop van de schouder ook kobaltblauw en dat zien we op de bovenzijde van de vleugel terug. (zie blauwe pijlen.) Als we naar de foto's kijken, zien we bij alle vier vogels in meer of mindere mate het kobaltblauw op de kop van de schouderbocht (zie blauwe pijlen). Bij de vleugelstudies is goed te zien waardoor dat wordt veroorzaakt, zie de gele pijlen.

Voor het praktische gedeelte hebben we een oproep gedaan in het clubblad van de NFC om tijdens de laatst gehouden studiedag zoveel mogelijk oogringdwergpapegaaien mee te nemen door de verschillende leden. Hetgeen erin resulteerde dat die middag ruim 35 mannen oogringdwergpapegaaien aanwezig waren van verschillende kwekers om beoordeeld te kunnen worden op verschillende onderdelen waaronder de blauwe schouderplek.

De uitkomsten van deze studiedag zijn dusdanig dat wij als bestuur van de NFC menen dit kenbaar te moeten maken in verschillende vogelbladen.

Hieronder volgt een kort verslag van het plan van aanpak.

Na enkele huishoudelijke mededelingen wordt er snel begonnen aan de materie met, zoals het binnen de Nederlandse Forpussen Club gewoon is, de forpussen op tafel. De ca. 30 aanwezige leden worden in 6 groepen verdeeld en krijgen elk 6 oogringmannen op tafel.

Hun taak is om aan de hand van de uitgereikte standaardeisen per tafel de oogringen op "plaats" te zetten. Verder het verzoek extra te letten op lengte van de bevedering en het grijsbezig.

Als de groepen gereed zijn, wisselen zij van tafel totdat alle ca. 35 vogels door iedereen zijn beoordeeld. Vervolgens worden de uitslagen bekeken en de "beste" vogels verzameld op één tafel en klassikaal besproken.

Wat opvalt is dat het type dat bij deze geselecteerde vogels werd aangetroffen, bijna bij allemaal identiek was en conform aan de standaardeis.

De standaard van de NBVV schrijft voor:

- De oogringdwergpapegaai is een slanke compacte vogel met een druppelvormige gestalte en een rechte ruglijn.
- De vleugels liggen strak langs het lichaam en mogen aan de einden elkaar niet kruisen.

blauwvleugel

geelmasker

blauwvleugel

geelmasker

ONZE VOGELS

ISSN 0030-3224

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 35.500)

Onze Vogels is een maandblad, uitgegeven door de NBvV, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Voor meer informatie over de NBvV, haar doelstellingen en het lidmaatschap verwijzen u naar de rubriek "Bondsmededelingen" achter in dit blad. De leden van de NBvV krijgen dit maandblad op grond van hun lidmaatschap automatisch thuis gezonden.

Japanse meeuw "zwartgrijs"

294

VERDER IN DIT NUMMER pagina

Kea (<i>Nestor notabilis</i>)	290
Even voorstellen	291
Japanse meeuw "zwartgrijs"	294
Over kanaries gesproken	
Veranderingen in postuurkanariestandaarden.	296
Veranderingen bij kleurkanaries	298
Overgang nieuwe standaarden kleurkanaries	300
Een nieuwe ziekte bij de kanaries	301
Keurmeestersvereniging van de NBvV	302
Voor de Jeugd	
Van de Werkgroep Jeugd en Ledenwerving	303
Rick	303
Een jaar rond vogels houden	304
Bijzondere kweek met de Mantelkardinaal	305
Kweken van prachtvinken (4)	307
Kalender 2006 september	309
Natuurlijke voedselbronnen papagaaien deel 2	310
Bedreigde vogels	312
Volière van de maand	313
Column	314
Vraag en aanbod	314
Boekbeschrijving	317
Filatelistische aandacht voor drie rode lijst soorten	317
Bondsmededelingen	319
Wijziging TT agenda 2006	321
Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers	322
NBvV super ledenwerfactie 2005/2006	323

Mantelkardinaal
305

Veranderingen bij
kleurkanaries
298

Het volgende nummer wordt ter post
bezorgd op 23 okt 2006

Colofon

UITGEVER

"Onze Vogels" is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, organisatie van vogelliefhebbers met ca. 34.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van "Onze Vogels" bedraagt 35.500 exemplaren. Het tijdschrift wordt tegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de bijna 600 plaatselijke afdelingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid verspreid lid te worden. Met ingang van 1-1-2006 geldt voor buitenlandse leden van afdelingen voor de betalen contributie naar de afdeling een toeslag van € 25,52 aan extra portiekosten voor Europa. Desgewenst kan men via de secretaris van de afdeling aan het bondsbureau melden dat men voor een postadres binnen Nederland kiest. Men voorkomt hiermee de extra portieffing. Voor buiten Europa dient men het tarief op te vragen.

ADRES

NBvV, Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM
tel. 0164-235007 e-mail: info@nbvv.nl
fax 0164-239020 website: www.nbvv.nl
Bankrekening: 46.89.59.262
Postbank: 11.48.324
Voor België: 000-0156074-01
T.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers

REDACTIE

Redactie: Gea Stoop, de Perponcherstraat 4
2518 SW Den Haag (tel 070-3461831
e-mail: onzevogels@hetnet.nl)
Kanaries: Henk van der Wal en Gea Stoop
Tropen en grondvogels: Jan de Nijs
Tekstcorrectie: Jan Huijsmans

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Piet Deley op het bondsbureau in Bergen op Zoom. Voor "Vraag en aanbod" advertenties wordt verwezen naar de desbetreffende tarieven en voorwaarden elders in dit blad. De sluitingstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijngdatum. "Onze Vogels" wordt in de laatste volle week van de maand ter post bezorgd.

ABONNEMENTSPRIJZEN

Vanaf 1 januari 2006 gelden de volgende abonnementsprijzen:
Nederland € 25,00, België € 27,00,
Europa € 48,00, buiten Europa € 62,00.
Voor verzending per luchtpost geldt een ander tarief, afhankelijk van het land van bestemming. Dit kan worden aangevraagd bij het bondsbureau. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

VERSPREID LIDMAATSCHAP

Iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdelingsvereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 35,- per jaar.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

FOTO VOORPLAAT: KEA

FOTO: UNIVISION/CEES SCHOLTZ

ONTWERP EN DRUK:

PLANTINGCAPRIE CAPELLE A/D IJSEL BV
POSTBUS 550, 2900 AN CAPELLE A/D IJSEL

grijsrug

oogring

grijsrug

oogring

- De staart is kort en loopt tapvormig spits uit.
- De romp maakt een hoek van 60° met het horizontaal. De oogringdwerppapegaai moet een fiere houding aannemen.
- De kop is klein, rond en smal aan de voorzijde met een harmonische overgang naar de schouders.
- De snavel staat engszins naar voren en heeft een gelijkmatige uitloop van de ronding van de kop naar de snavelpunt. De ondersnavel is iets korter, maar moet goed sluiten in de bovensnavel.

KEURTECHNISCHE AANWIJZINGEN

Het type (formaat en model) is zeer belangrijk. Dit mag beslist niet kleiner en/of smaller worden. Bij de oogringdwerppapegaai moet bovendien gelet worden op een goede kleurigheid en kleurdiepte. Bij de mannen zien we exemplaren, waarbij vooral de nek, hals en bovenzijde van het rugdek mauve overgoten zijn. Dit voorlopig soepel beoordelen. Verder dient bij de man de kobaltblauwe tekening rondom het oog niet onderbroken te zijn. Dit beoordelen bij tekening. Veelal is de oogring aan de voorzijde niet zo breed als

rond de rest van het oog. Bij vogels met een brede oogring vloeit het blauw van de oogstreep vaak achter langs het masker.

Slot

Na een goede en interessante discussie komen we pas tot de reden van de invulling van deze studie- dag. Het twistpunt is de "blauwe schouderdek" die in het artikel, gepubliceerd in het maandblad van de NBVV "Onze Vogels" april 2005 blz. 129, als fout werd aangemerkt en bestraft. Uit nader onderzoek bleek bij alle geselecteerde vogels de schouderdek duidelijk waarneembaar. Ook na onderzoek van alle overige aanwezige oogringen zag men deze schouderdek. De conclusie luidt dan ook: De schouderdek hoort bij de oogringdwerppapegaai, net als zijn oogring. Deze tekening is beslist geen fout en er mag tijdens de keuring niet op gestraft worden.

Namens het bestuur van de NFC

Theo Heymen
technische Commissie NFC en 2e voorzitter

Met dank aan:

- Hans Schipper
- Kees Bink
- Hugo Weijers

Bron: www.psittaciformes.nl. De heer Harrie van der Linden
Foto's: Hans Schipper ©

KLEUR- EN TEKENINGSSTANDAARD

OORINGDWERPPAPEGAAI LICHTGROEN, MAN.

- Kop en masker:** Masker helder donkergroen. Achter het masker overgaand in donkergroen, met een grijs waas. Rondom het oog een kobaltblauwe rand, achter het oog uitlopend in een smalle punt.
- Lichaam:** Mantel en de bovenzijde (dek) donkergroen. Borstkleur groen. Broek en flank groen, een nuance lichter dan de borstkleur. Onderrug en stuit kobalt, neigend naar violet.
- Vleugels:** Schouderdekveren donkergroen met kobaltblauwe uiteinden, neigend naar violet. Vleugeldekveren donkergroen. De grote slagpennen hebben een groene buitenvlag. De kleine slagpennen hebben een violette buitenvlag. Primaire- en secundaire vleugeldekveren kobalt, neigend naar violet. Ondervleugeldekveren kobalt, eveneens neigend naar violet. De rand van de vleugelbocht is hemelsblauw. Duimveertjes kobaltblauw.
- Staart:** Bovenstaartdekveren donkergroen. Onderstaartdekveren geelgroen. Staartpennen zijn donkergroen.
- Ogen:** Donkerbruine iris, met een bruine oogring.
- Snavel:** Licht hoornkleurig.
- Poten:** Vleeskleurig, nagels hoornkleurig. Alle nagels behoren eenkleurig te zijn.

Japanse meeuw “zwartgrijs”

Standaardeisen:

Kop, masker, vleugeldek, mantel, broek en staart egaal zwartgrijs. Onderlijf nagenoeg wit, voorzien van een zwartgrijze v-vormige tekening. Bovensnavel en nagels zwart; poten donkergrijs tot zwart; ondersnavel lichtgrijs; ogen donkerbruin.

JMC, speciaalclub voor Japanse meeuwen en overige Lonchura's

De JMC is een van de oudere speciaalclubs van de NBvV, opgericht in 1975, en bestaat nu dus ruim 30 jaar!

Bij de oprichting stond JMC voor: "Japanse Meeuwen Club". Halverwege de jaren '90 is besloten om behalve Japanse meeuwen ook nonnen, muskaatvinken, rietvinken en bronzemannen onder de vlag van de JMC te laten vallen. De naam "JMC" was inmiddels zo goed ingeburgerd bij de vogelliefhebbers dat is besloten deze merknaam te handhaven en vanaf dat moment is de officiële naam van onze speciaalclub: "JMC, speciaalclub voor Japanse meeuwen en overige Lonchura's".

Goed ingevoerde vogelliefhebbers zullen opmerken dat sinds enige jaren ook de ekstertjes, rijstvogels, parelhalsamadines en zilver- en loodbekjes tot de Lonchurafamilie worden gerekend. Onlangs is binnen de JMC nog het voorstel aan de orde geweest om deze soorten ook tot de speciaalclub te laten behoren, maar dit is niet aangenomen. De JMC blijft dus letterlijk een speciaalclub, die zich toelegt op het verbeteren van de kwaliteit van en de kennis over een beperkt aantal vogelsoorten. Bovendien is een van de doelstellingen om de liefhebbers van deze soorten met elkaar in contact te brengen en heeft de JMC gezelligheid en sportiviteit hoog in het vaandel staan. Internationaal timmert de JMC behoorlijk aan de weg en reeds vele COM-wereldtitels zijn door onze leden behaald. Leden die overigens niet alleen in Nederland woonachtig zijn. Het JMC-contactblad valt tweemaandelijks in brievenbussen in heel Europa, maar ook in Amerika en Japan! Op deze wijze zijn we een goede ambassadeur van de Nederlandse vogelliefhebberij en de NBvV.

Bij de Japanse meeuwen kennen we diverse kleurslagen. Zeker in Apeldoorn, maar ook in Leerdam, kunnen we elk jaar weer het hele kleurenschaal van de Japanse meeuwen aanschouwen. Op kleinere tentoonstellingen treffen we meestal wat minder kleurslagen aan. De zwartbruine, de roodbruine en de witte blijken hierbij favoriet. Maar een kleurslag die we steeds vaker ook op kleinere tentoonstellingen zien, is de zwartgrijze. In bijgaand artikel laten we u nader kennismaken met deze kleurslag.

In de standaard voor de Japanse meeuw uit 1974 wordt al gesproken over een kleur-slag "effen grijs". Bij de kweektechnische aanwijzingen wordt aangegeven dat "vuilwitte Japanse meeuwen met minimaal roodbruin phaeomelanine" als uitgangspunt voor de kweek van deze "grijzen" zou moeten dienen. De vuilwitte Japanse meeuwen waarover in de kweektechnische aanwijzingen wordt gesproken waren erg lichte pastel rood-bruinen. Dit blijkt uit de artikelenreeks over de Japanse meeuw van de hand van de heer Beckmann die in 1974 in Onze Vogels is gepubliceerd. Uit het artikel op pagina 115 van dat jaar wordt duidelijk dat deze "grijze" Japanse meeuwen in feite pastellen waren (pastel donkerbruin). Deze "grijzen" deden hun naam geen eer aan, omdat het restant phaeomelanine in de bevedering zorgde voor een bruine gloed.

Emiel Debrier komt de eer toe aan de weg te hebben gestaan van de echte grijze Japanse meeuwen, zoals we ze nu kennen. In 1979 ontdekte hij op een vogelmarkt een afwijkend gekleurd vogeltje tussen een stel meeuwtjes. De staart- en de vleugelpennen van dit vogeltje waren zwart, het rugdek, de kop en de stuit misgrijs. De buik was lichtgrijs met een sterk vervaagde tekening. De wangen waren licht. De vogel had een witte keelvlak en een grote witte vlek tussen de poten". Verder was het een vogeltje van niets. Lichte bovensnavel, smal type en klein van formaat. Desondanks besloot hij te proberen het grijs vast te leggen.

De grijsbonte meeuw van Emiel bleek een pop te zijn. In eerste instantie werd deze pop gepaard aan een crème man, gezien het bovenstaande op dat moment wel logisch. Deze paring gaf donkerbruine jongen van het type bronzeman, met en zonder bont. De combinatie met een goede zwartbruine man gaf zwartbruine jongen en in 1981 werd de grijsbonte pop teruggepaard aan een zoon. Aangezien er uit deze paring ook een aantal grijze jongen werd geboren, was duidelijk dat het hier om een mutatieve verandering ging en al snel kwam vast te staan dat de grijsfactor autosomaal recessief vererft ten opzichte van haar wildfactor.

Om een goede indruk te krijgen van de eerste grijze meeuwtjes moet u maar eens kijken naar de foto op pagina 45 van het Japanse-meeuwenboek of naar de foto's bij het artikel van Hans Klören in Onze Vogels, 1984, pagina 165. De grijze meeuwtjes

waren nog duidelijk van het bronzemantype. In de afgelopen 20 jaar is de kwaliteit van de grijze meeuwen sterk verbeterd. In de concept standaardomschrijvingen die in de tweede helft van de jaren tachtig werden gepubliceerd in het clubblad van de JMC wordt de kleurslag in eerste instantie nog donkergrijs genoemd. Vanaf 1988 wordt de benaming zwartgrijs gehanteerd. De naamsveranderingen weerspiegelen de ontwikkeling die de (zwart)grijze Japanse meeuw heeft doorgemaakt.

Deze ontwikkeling is vooral tot stand gebracht door kwalitatief goede zwartbruine meeuwen in te kweken, maar uiteraard ook door een strenge selectie toe te passen bij de zwartgrijze nakweek. Op deze wijze werd er door de zwartgrijze een inhaalrace ingezet op de zwartbruine. We zijn nu op het punt aangekomen dat onze beste zwartgrijze Japanse meeuwen qua eumelaninebezig en -verdeling (vrijwel) niet meer onderscheiden voor onze beste zwartbruine meeuwen. In 1992 wordt er voor het eerst een kleuromschrijving in de standaard opgenomen voor de kleurslag zwartgrijs.

Destijds werd nog verondersteld dat gestreefd moest worden naar maximaal zwartbezit om een zo egaal mogelijk zwartgrijze meeuw te krijgen. Spoedig werd al duidelijk dat bij maximaal zwartbezit zwarte veevelden ontstaan. In de huidige standaard lezen we dat de zwartgrijze Japanse meeuw van kop tot staart zo egaal mogelijk zwartgrijs dient te zijn. De concentratie zwart eumelanine mag echter niet zo groot worden dat het zwart in de kleur gaat overheersen. We vragen een zwartgrijs gekleurde meeuw en geen zwart gekleurde meeuw.

Zoals gezegd is de kwaliteit van onze beste zwartgrijze Japanse meeuwen zonder meer goed te noemen. Toch voldoen op dit moment maar weinig zwartgrijze meeuwen aan de standaardomschrijving. Veel vogels hebben een erg diep gekleurd masker, terwijl de wangen nog duidelijk lichter zijn. Bovendien steken de vleugel- en staartpenen vaak duidelijk af bij de kleur van rug- en vleugeldek. De meeste zwart-grijze meeuwen laten dus nog te veel contrast zien. Voorhoofd, schedel, wangen, bef, bovenborst (tot aan de kleur-af-scheiding), mantel, vleugeldek, slagpenen, broek en staartpenen moeten allemaal dezelfde kleurdiepte hebben; alleen dan ontstaat er een egaal gekleurde vogel.

Het creëren van een volledig egaal gekleurde zwartgrijze Japanse meeuw is vooral een kwestie van selectie. Bij dit selectieproces kan natuurlijk wel gebruik worden gemaakt van meeuwen die de gewenste optimale kleuraliteit al bezitten.

In ons streven naar steeds dieper gekleurde zwartbruine en zwartgrijze Japanse meeuwen hebben we echter meeuwen gekregen met zwarte veevelden. Waarschijnlijk zijn bij deze meeuwen ook de haakjes die zich aan de baardtoppen bevinden helemaal gevuld met zwart eumelanine. Hierdoor vindt er geen verdunning van de kleur meer plaats. In ons selectieproces zullen we dus moeten streven naar zwartgrijze Japanse meeuwen, waarbij in alle veevelden een geringe verdunning van de zwarte kleur van het eumelanine plaatsvindt. Alleen dan zullen we een volledig egaal gekleurde zwartgrijze Japanse meeuw kweken.

Een ander belangrijk aspect van de kleur bij de zwartgrijze meeuw is de kleur van de hoordelen. De kleur van de bovensnavel en de nagels moet zwart zijn, de kleur van de poten zo donker mogelijk.

De buiktekening moet duidelijk waarneembaar zijn en dezelfde kleurdiepte hebben als de overige bevedering. De ondergrond moet nagenoeg wit zijn. De vorm van de buiktekening moet fijn, scherp en regelmatig zijn. Ook voor het inbrengen van deze eigenschappen is dankbaar gebruik gemaakt van de kwaliteiten die bij onze zwartbruine meeuwen al aanwezig waren. We zien dus ook zwartgrijze meeuwen op de tentoonstellingen verschijnen met een prachtige buiktekening en een mooie zwarte bovensnavel, zwarte nagels en donkere poten. Tenslotte nog even aandacht voor de rugbestreping. Doordat er ook geen phaeomelanine

in de veerschachten wordt afgezet, kenmerkten de grijzen zich in eerste instantie door een prachtige rugbestreping. Met het toenemen van de concentratie zwart eumelanine in de bevedering is gebleken dat ook bij de zwartgrijzen de rugbestreping sterk kan teruglopen. Dit geschiedt als ook de schacht volloopt met zwart eumelanine. Door ook op dit punt een strenge selectie te hanteren kunnen we voorkomen dat de fraaie lengtebestreping verdwijnt uit de mantel van de zwartgrijze Japanse meeuw.

Jaarlijks kunt u op de grotere tentoonstellingen, o.a. op de JMC-regioshows en de landelijke JMC-show in Leerdam (zie het TT-overzicht) alle kleurslagen van de Japanse meeuwen en dus ook de hier beschreven zwartgrijze in topkwaliteit bewonderen. Behalve de Japanse meeuwen zijn daar ook nonnen, rietvinken, muskaatvinken en bronzemannen, inclusief enkele mutaties, aanwezig. De jaarlijkse landelijke JMC-show wordt gehouden in Leerdam en de locatie is het clubgebouw van "De Vogelvriend. De keuring van de vogels zal 's ochtends plaatsvinden en tijdens deze keuring wordt vanaf ongeveer 10.00 uur een interessant programma gepresenteerd door de technische commissie van de JMC. Er is een grote verkoopklasse aanwezig en de show zal van ongeveer 14.00 uur tot 17.00 uur zijn geopend. Nadere inlichtingen kunt u verkrijgen bij het secretariaat van de JMC (zie hiervoor de rubriek Speciaalclubs in deze Onze Vogels). Ook kunt u op internet informatie over de JMC en haar vogels vinden op de prachtige Website van de JMC: www.jmc-lonchura.nl

JMC

Foto's: Pieter van den Hooven

Over kanaries gesproken

Veranderingen in de postuurkanariestanda

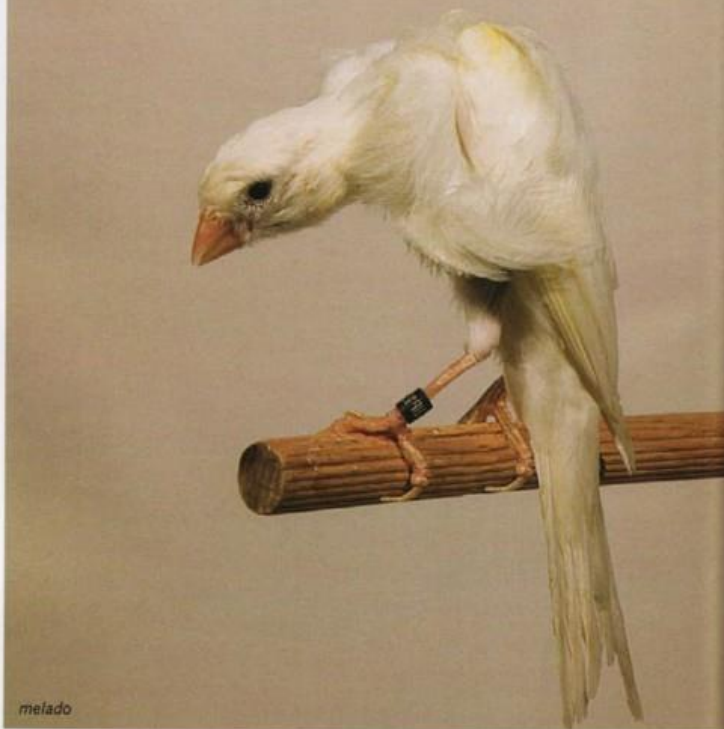
Op 24, 25, 26 maart 2006 vond in Palaiseau Frankrijk een bespreking plaats van de COM over de postuurkanaries.

Hiervoor waren van 8 landen 2 specialisten uitgenodigd, die de taak hadden de hele standaard postuurkanaries kritisch door te nemen. Voor ons land waren daarbij aanwezig: J. Hameetman (NBvV) en A. Mertens (ANBvV).

Erg ingrijpende wijzigingen in de standaard werden niet genomen. De meeste veranderingen bleven beperkt tot verschuivingen in de punten van een aantal rubrieken op de keurlijsten. Deze wijzigingen hadden ten doel meer nadruk op bepaalde onderdelen te leggen. Vooral de rubrieken "grootte" en "bevedering" kregen hierbij de meeste aandacht. Omdat dit in alle gevallen heel positieve veranderingen zijn, zullen we die in Nederland ook zo spoedig mogelijk doorvoeren in onze standaard en keurlijsten.

De voornaamste veranderingen zijn:

- Bij de *Zuid-Hollandse frisé* wordt de houding 15 punten en de poten gaan dan van 15 terug naar 10 punten.
- Zowel bij de *Noord-Hollandse frisé* als bij de *Zwitserse frisé* wordt de grootte 17 tot 18cm. De borstkrulveren (bevedering) van de *Zwitserse frisé* wordt hetzelfde als van de *Noord-Hollandse frisé* en wordt nu in plaats van hartvormig een zgn. stevig mandje vormend.
- Bij de *padovan* wil men nog meer de nadruk leggen op een gladde kopbevedering en vooral de aanwezigheid van een duidelijke kraag wordt zeer belangrijk. Hiervoor zijn de punten voor kop/hals verhoogd naar 20 en de bevedering is nu 10 punten geworden. Het onderste deel van de borstkrulveren moet vanuit de buik naar boven krullen, zodat een duidelijke overgang tussen jabot en buikbevedering ontstaat.
- Ook bij de Belgische bult wordt in de toekomst meer aandacht gevraagd voor de bevedering. De punten voor conditie zijn vervallen en alle 8 punten gaan nu naar de bevedering.
- Bij de Japan hoso zal ook meer op de grootte gelet worden; de punten voor grootte zijn verhoogd van 10 naar 20 punten en de houding gaat van 30 naar 20 punten.
- Bij de border wordt de tekening vervangen

meiado

door de in 2005 aangenomen tekening van de Engelse Border Conventie.

- Ook bij de norwich wordt de bevedering belangrijker. Deze rubriek gaat van 10 naar 20 punten. Er komt een rubriek kleur bij met 10 punten. Hiervoor vervallen de 5 punten voor de houding. Deze wordt nu beoordeeld bij de rubriek vorm en grootte (blijft 25 punten), de conditie wordt teruggebracht naar 5 punten.
- Bij de gloster kan de keurmeester ook weer meer nadruk leggen op de grootte, want deze rubriek wordt weer met 20 punten gewaardeerd. De conditie gaat terug naar 5 punten.
- Bij de crest hadden we 45 punten NBvV en 65 punten ANBvV voor kop, wat men in de meeste landen teveel vond. Engeland kende deze klacht en had toestemming om deze 65 punten terug te brengen naar 50 punten, zodat de puntenverdeling voor de crest er nu als volgt uit ziet:
Kuif, kop, hals, snavel en wenkbrauwen 50 punten, - Bevedering, vleugels, staart en

kleur 20 punten - Lichaam (vorm), houding en grootte 15 punten - Poten 5 punten - Conditie 10 punten.

- Ook voor de lancashire en de Duitse kuifkanarie waren er nog voorstellen, maar de afgevaardigden van Engeland en Duitsland meenden hierover niet te kunnen beslissen en willen eerst in hun land de meningen horen. De afspraak blijft dat het land van herkomst de standaard bepaalt, dus zullen we hun besluiten moeten afwachten. De COM heeft toegezegd elke mededeling hierover zo spoedig mogelijk bekend te maken.

Stammen bij postuurkanaries

De gelijkheid van een stam bij de postuurkanaries wordt in veel landen verschillend geïnterpreteerd. In een aantal landen let men daarbij alleen op de vorm en is de kleur niet belangrijk, andere landen vinden het wel nodig dat postuurkanaries in een stam ook in de kleur op elkaar lijken. Na een lange discussie werd de volgende omschrijving van

aarden.

Japan hosokanarie

het begrip stam vastgesteld. Deze regeling zal in de toekomst door de COM en ook in ons land gehanteerd worden.

Om als stam postuurkanaries gekeurd te worden moeten de vier vogels van de stam aan onderstaande regels voldoen:

- van hetzelfde ras en subtype zijn (dus bijv. 4 glosters corona)
- alle vier dezelfde kleur, (zowel de lipochroom- als de melaninekleur)
- gelijk in kleuruiting (intensief of schimmel)
- voor de kleurrijkheid geldt de navolgende onderverdeling:

Stam lipochroom (vetstof)vogels.

Volledig zuivere lipochroomvogels en lipochroomvogels met één enkele kleine melaninevlek ter grootte van maximum 1 cm², of maximum 3 aaneengesloten gemelaniseerde pennen in de staart of één vleugel kunnen samen in een stam.

Stam gepigmenteerde vogels.

Volledig gemelaniseerde (gepigmenteerde) vogels, en melaninevogels (pigmentvogels)

met een kleine lipochroomvlek ter grootte van maximaal 1 cm² of maximum 3 aaneengesloten lipochroompennen in de staart of één vleugel, **mogen samen in een stam.**

Stam bonte vogels.

Alle vormen van bont zijn toegestaan in de stam, mits de 4 vogels ongeveer dezelfde hoeveelheid bont hebben, **zodat ze op elkaar lijken**; een stam moet zo uniform mogelijk zijn.

Bij de *lizard* moet ook de vorm van de cap ongeveer gelijk zijn, dus 4 volle cap, of 4 vogels met ongeveer dezelfde onderbreking in de cap.

Deze regels voor de gelijkheid van stammen postuurkanaries zullen wij in de toekomst ook gaan hanteren, ook voor stellen is bovenstaande regeling van toepassing.

Kooien

Bij de kooien is er weinig veranderd, wel is door de COM besloten uitsluitend voor de

glosters, de Engelse kooi toe te staan naast de universeelkooi. De landen kunnen zelf bepalen welk type kooi ze gebruiken. Bij ons zullen we die Engelse glosterkooi niet gaan vragen, we blijven de universeelkooi gebruiken.

Wel zal er bij alle kooien meer op gelet worden dat de zitstokken op de juiste afstand staan. Dit wordt zowel voor Deware- als de universeelkooi belangrijk, de dikte en de afstand tussen de stokken voor alle kooien is straks in het standaardboek te vinden. Voor een overzichtelijke opstelling van de kooien op de wedstrijden wordt door de COM een studie gemaakt om het vraagprogramma zo in te delen dat zoveel mogelijk dezelfde soort kooien bij elkaar staan.

Nieuwe rassen

De COM is voornemens het aannemen van nieuwe rassen te gaan beperken. Het aantal keren dat een nieuw ras voorgesteld mag worden, zal tot 5 beperkt worden (5x), waarna 5 jaar gewacht moet worden, voordat een nieuwe aanvraag kan worden ingediend. Het risico dat de erkenning van o.a. de makige en de harlekijn een langdurige kwestie wordt, is vrij groot. Voor de eerstkomende COM-show mogen ze nog eenmaal aangeboden worden. Als ze dan niet voldoende punten halen, zal de erkenning van o.a. de makige moeilijk worden.

Hoewel dit laatste onderdeel voor ons niet zo goed uitpakt, kunnen we constateren dat de wijzigingen die op deze bijeenkomst in Palaiseau zijn besproken, bijna allemaal gunstig zijn voor onze postuurkanaries. Zodat we kunnen zeggen dat we een goede bespreking in het belang van de postuurkanarie hebben gehad.

De keurmeestersvereniging en de technische commissie postuur zijn druk bezig de standaard en de omschrijving aan te passen. Op de internetsite van de bonden zal de volledige standaard zo spoedig mogelijk te bekijken en te downloaden zijn.

Ook de keurlijsten worden aangepast. Er zijn nog wel enkele oude keurlijsten in omloop, maar de bedoeling is om in 2007 alleen de juiste lijsten te gebruiken.

De keurlijsten die veranderen, betreffen de volgende soorten: padovan, Zuid-Hollandse frisé, Belgische bultkanarie, Japan hosokanarie, norwich, gloster en crested. We rekenen erop dat de verenigingen voor deze soorten de nieuwe lijsten aanschaffen, zodra ze beschikbaar zijn, opdat de keurmeesters uw vogels op de juiste manier kunnen beoordelen.

Keurmeestersvereniging kleur en postuurkanaries van de NBvV en de Technische Commissie postuur van de ANBvV.

Foto's: Johan van der Maelen

Over kanaries gesproken

Veranderingen bij kleurkanaries

In 2004 is in *Onze Vogels* gestart met een serie artikelen waarin de nieuwe ontwikkelingen bij de kleurkanaries zijn toegelicht. In Nederland zijn deze vastgelegd in nieuwe standaardisen, die zijn ingegaan tijdens Vogel 2006. De nieuwe standaardisen zijn opgesteld in goed overleg met onze Nederlandse en Belgische zusterorganisaties en sluiten op zeer veel punten aan op de eisen die gelden op wereldniveau (COM). Bovenstaande betekent dat in het komende najaar ook op de onderlinge, de nationale en districtstentoonstellingen en alle andere tentoonstellingen gekeurd zal worden volgens de nieuwe maatstaven. We weten, en dat hebben we voor een deel ook al gezien tijdens Vogel 2006, dat een aantal kwekers al gericht op de nieuwe eisen aan het kweken zijn. We hopen dat ook de overige Nederlandse kwekers met ingang van het kweekseizoen 2006 hun kweek van kleurkanaries steeds sterker op de nieuwe eisen zullen richten.

In een aantal artikelen in *Onze Vogels* willen we nog een keer op de nieuwe eisen ingaan. We zullen dit keer proberen om de artikelen in technisch niet al te ingewikkelde termen te brengen.

Maximaal pigmentbezit is het uitgangspunt voor de nieuwe maatstaven en dat zal vooral naar voren komen bij de vogels in de zwartserie en in de bruinserie! Dat wil zeggen dat de totale kleuruiting van de vogels in deze series zo donker mogelijk moet zijn. Pigment is de donkere (zwarte of bruine) kleurstof in de bevedering van de kanaries.

Een ander woord voor pigment is melanine. Deze term wordt vooral gebruikt in de standaardisen. In de zwartserie zien we het pigment vooral naar voren komen in de vleugelen staartpennen, in de bestreping op de rug en in de flanken en zeer opvallend ook in de donkere hoorndelen (snavel, poten en nagels). Dit zwarte pigment noemen we "eumelanine". Behalve dit (zwarte) eumelanine kennen we ook nog een ander soort pigment. Dat komt voornamelijk voor tussen de bestreping en dit noemen we bruin pigment of "phaeomelanine".

Het pigment is ook aanwezig in de donsbevedering en kunnen we goed zien als we de bevedering een beetje opblazen. Als het pigment in de donsbevedering goed diep zwart is, zien we dat ook de gele, rode of witte kleur tussen de strepen en in de borst en broek donkerder wordt. Deze kleur tussen de strepen en in de borst en broekbevedering noemen we "grondkleur", zijnde de combinatie van het onderliggende pigmentbezit en de gele, rode (of witte) vetstofkleur. Bij de zwart- en de bruinserie moet deze grondkleur zo donker mogelijk zijn, de gele, rode of witte vetstofkleur moet nog wel herkenbaar (te onderscheiden) zijn.

Gestelde standaardisen

Het pigmentbezit moet beginnen aan de snavelbasis. Voor het bestrepingpatroon (rug- en flankbestreping) wordt in dit verband de 50/50-regel gesteld. Deze regel betekent dat de bestreping in het rugdek net zo breed is als de zones tussen de strepen. Voor schimmels en mozaïeken mag de

bestreping iets breder zijn dan voor de intensieve exemplaren (verhouding maximaal 60% bestreping ten opzichte van 40% voor de tussenliggende zones). De 50/50-regel geldt ook voor de flankbestreping. Verder is de norm dat in de zwart- en bruinserie de bestreping lang en ononderbroken is.

In de zwartserie en bij de intensieve vogels in de bruinserie worden vogels gevraagd zonder zichtbaar (tussenliggend) bruin phaeomelanine. Bij de bruin geelschimmels en de bruin roodschimmels wordt maximale aanwezigheid van bruin pigment (*phaeomelanine*) gevraagd. Dit betekent dat de bruine poppen zoals die in de oude standaardisen gevraagd werden, op onze shows welkom blijven. Deze vogels moeten wel een duidelijk (breed en zo veel mogelijk ononderbroken) bestrepingpatroon laten zien. In de kleurslagen bruin mozaïek hoeft het totaalbeeld niet volledig met bruin pigment (*phaeomelanine*) overgoten te zijn. Bij de kleurslagen bruin wit (dominant of recessief) wordt in de nieuwe standaard onderscheid gemaakt tussen bruin wit intensief en bruin wit schimmel. De bruin wit intensieve vogels zullen bij voorkeur geen zichtbaar (tussenliggend) bruin *phaeomelanine* bezitten en bij de bruin wit schimmels wordt maximaal aanwezig bruinpigment gevraagd. Het vragen van dit maximale bruinpigment bij de schimmels in de bruinserie is een onderdeel waarbij we niet zijn meegegaan met de standaardisen van de COM.

De snavel, pootjes en nagels moeten in de

Foto van Piet Onderdelinden/Jan de Nijs
zwart geel schimmel (nieuw type)

Deze bestreping wordt gevraagd voor de schimmelvogels in de maximaal melanine-series, in de rug kan de bestreping nog wel wat beter in lijn liggen.

Foto van Piet Onderdelinden/Jan de Nijs
zwart rood intensief (oud type)

Prima vogel naar de oude standaard. Volgens de nieuwe eisen moet de rug-bestreping duidelijk breder zijn en langer, datzelfde geldt voor de flankbestreping.

zwartserie zo donker mogelijk zijn en eenkleurig, in de bruinserie moeten deze bruin gemelaniseerd zijn en eveneens eenkleurig. Voor de zwart wit dominant en de bruin wit dominant geldt als eis dat in de onderste vleugelpennen gele aanslag waarneembaar moet zijn. Rode of oranjekeurige aanslag wordt als fout gerekend. Overigens geldt deze eis voor alle kleurkanaries met dominant wit.

De grondkleur bestaande uit de vetstofkleur (ook wel lipochroom genoemd) gecombineerd met het onderliggende pigmentbeziit moet in de beide series zo donker mogelijk tot uiting komen. De specifieke vetstofkleur (wit, geel of rood) moet echter wel waarneembaar (herkenbaar) blijven. Bijvoorbeeld bij de zwart geel intensief leidt dit tot de bekende donkergroene kleuruiting.

Met de foto's zoals bijgaand weergegeven zal de zaak voor u als liefhebber wat duidelijker overkomen.

Kweekadviezen

De liefhebbers die jarenlang gekweekt hebben in de zwartserie op zo fijn mogelijke rugbestreping hebben meestal vogels met een prima grondkleur en daarbij echter helaas meestal ook veel te weinig flankbestreping. Deze kwekers adviseren wij om bij de selectie van hun kweekvogels in de eerste plaats te letten op die flankbestreping. Vogels die op dit punt tekortkomen, worden al langer op de tentoonstellingen gestraft. Wanneer we in staat zijn vogels met forsere flankbestreping te kweken, zal op den duur ook de rugbestreping hierin meegaan.

Het bestuur KMV kleur- en postuurkanaries.

Foto van Piet Zwart
zwart geel mozaïek type 1
Duidelijk een vogel van het nieuwe type met flinke bestreping. Ook hier moet deze wel beter gelijnd liggen. Dat lukt al beter als de vogel wat strakker in de bevedering zit.

Foto van Johan van der Maelen
bruin rood mozaïek type 1 (nieuw type)
Goede rugbestreping, flankbestreping kan nog duidelijker aanwezig zijn.

Foto van Piet Onderdelinden/Jan de Nijs
zwart geel intensief (oud type)
Vrij goede vogel volgens de oude standaard. Deze vogel heeft duidelijk te weinig flankbestreping. De vleugelpennen en de hoordelen moeten donkerder zijn.

Foto van Piet Onderdelinden/Jan de Nijs
zwart rood mozaïek type 1 (nieuw type)
Goede brede rug- en flankbestreping, in de rug moet deze wel beter in lijn liggen. De hoordelen kunnen overigens wel zwarter zijn.

Foto van Piet Onderdelinden/Jan de Nijs
bruin geel mozaïek type 2 (oud type)
Deze vogel is goed diep bruin. De bestreping in de rug en in de flanken moet veel en veel duidelijker aanwezig zijn.

Over kanaries gesproken

Overgang van de oude naar de nieuwe standaardseisen kleurkanaries

Op basis van overleg gedurende een aantal jaren met diverse organisaties zowel nationaal als internationaal zijn een aantal stappen gezet in de modernisering van de kleurkanaries. De kleurbenamingen zijn aangepast, er zijn nieuwe keurlijsten gemaakt en in 2004 zijn de standaardseisen kleurkanaries gemoderniseerd. Met enige regelmaat hebben wij samen met de ANBvV in de afgelopen periode in Onze Vogels verwoord hoe de nieuwe kleurslagen eruit zouden moeten gaan zien. Na de omslag op de laatste bondsshow is de trend duidelijk gezet, vooral bij de melaninevogels. Hier bleek dat een aantal kwekers zich al goed had voorbereid op de verwachte wijzigingen, waardoor er behoorlijk wat vogels te bewonderen waren die een indruk konden geven van waar we naar toe willen. Spijtig genoeg hebben onze leden in januari zich geen beeld kunnen vormen van wat er internationaal voorhanden is, omdat de COM-tentoonstelling in Zutphen werd afgelast.

Het KMV-bestuur is zich terdege ervan bewust dat de complete omschakeling nog diverse jaren in beslag gaat nemen. Niet iedere kweker is in staat en/of bereid om in zo korte tijd deze omschakeling uit te voeren. Toch zijn de nieuwe standaardseisen afgelopen januari ingegaan. In dit artikel willen wij u als liefhebber uitleggen hoe de keurmeesters zullen omgaan met de "oude types" melaninevogels wanneer deze op de keurtafel verschijnen.

Alle melaninevogels van het "oude type" die een fijne, korte en onderbroken rug- en goede flankbestreping bezitten, worden zeker **niet naar 85 punten** geschreven op de keurdag. De melaninewaardering van dergelijke vogels mag naar 26 punten. Dit betekent dat, wanneer de overige rubrieken van goede kwaliteit zijn, deze vogels in

de praktijk meestal toch nog 89 punten als eindtotaal kunnen verdienen.

Als de keurmeester waarneemt dat er positief aan de melanine is gewerkt, verdient deze vogel al meer, hoewel het nog geen ideaal beeld is. Let wel zèrèr duidelijk op de flankbestreping aan beide zijden van de vogel!! Het gemis hiervan of te minimale of onduidelijke flankbestreping betekent maximaal 25 à 26 punten in de rubriek melanine.

De standaardseisen vragen visueel een duidelijker contrast dan voorheen en vol melaninebezit, géén gereduceerde melaninevogels.

Het ideaalbeeld kan als volgt omschreven worden:

- Zwart- en bruinserie intensief: een verhouding rugbestreping/grondkleur van (ongeveer) 50/50.
- Zwart- en bruinserie schimmel: benaderen van een 60/40 verhouding en bovendien maximaal phaeomelaninebezit. Let wel: hier absoluut géén phaeobloedige uiting meer waardoor de rugbestreping helemaal vervaagd is.

Deze serie moet wel een ononderbroken bestreppingspatroon bezitten!!

- Agaat- en isabelserie intensief: gevraagd wordt een verhouding rugbestreping/grondkleur van (ongeveer) 25/75. In de agaat en isabel schimmelreeksen zal de bestreping wat breder zijn dan bij de intensieve exemplaren. Bij deze series moet de bestreping wel **onderbroken** zijn!!

Voor de Nederlandse kwekers is verder opvallend dat de schimmelvogels meer dan voorheen als evenwaardige TT-vogels kunnen meedoen. Wij erkennen hier voortaan de "mantypes" in alle kleurslagen, omdat het lipochroombezit ofwel de vetstofkleur vol aanwezig moet zijn waar vroeger een zachte kleuruiting verlangd werd. Hiermee zullen we in de komende jaren het idenkbeeldi verlaten dat een intensieve vogel het altijd zal winnen van een schimmelvogel. In de lipochroomseries (vetstofkleuren) zullen de schimmelmannen door het volle geelbezit nu meer kans krijgen. Ook bij de melaninekleuren zullen de mannen met een diepere grondkleur en met een zo goed mogelijke fijne egale schimmelverdeling meer punten dan vroeger kunnen vergaren. Dus voortaan worden bij de melaninevogels in de schimmelvarianten géén vloeiende rugdekjes gevraagd, maar het mannenkleed met meer contrast in de kleuruiting.

Deze hierboven beschreven kwaliteiten in de klassieke melanineseries (zwart, bruin, agaat en isabel) zijn in grote lijnen ook aan de orde bij de niet klassieke melaninekleuren zoals de pastelserie, opaal etc..

Vogelliefhebbers, neem deze uitdaging ter hand en verander niet te brutaal ineens, maar hou de aanwezige goede kenmerken vast.

De keurmeesters van onze NBvV zullen u begeleiden om stapsgewijs keurtechnisch over te gaan naar de nieuwe standaardseisen, zodat wij met onze mooie hobby internationaal weer meetellen over enkele seizoenen.

Wij wensen u allen een goed nieuw TT-seizoen toe.

Het bestuur KMV kleur- en postuurkanaries.

Aluminium volièrès

EUROKOOI

pb
Aluminium

Hoofdstraat 58
5683 AG Best
Tel: (0499) 374395
Fax: (0499) 375048
E-mail: info@eurokooi.nl

www.eurokooi.nl

- Volièrès naar uw eigen ontwerp
- Kompleet of zelfbouwpakket
- Onderhoudsvrij aluminium
- Diversen kleuren op voorraad (poedercoating)

zaterdag geopend van 9.00 tot 15.00 u. of op afspraak

kwaliteits

Aluminium volièrès

Voor u overgenomen uit Oiseaux du Monde

Een nieuwe ziekte bij de kanaries

Een verslag van Michel Darrigues, gerenomeerd kweker van kleurkanaries:

"In 2001, aan het eind van het kweekseizoen, ontdekte ik eerst op enkele vogels maar daarna op steeds meer vogels de volgende aandoeningen: eerst één oog dat traande zonder opgezwollen te zijn (of zéér licht gezwollen), vervolgens zwellingen om de gehele oogrand en daarna zwellingen aan beide ogen. Daarna ontdekte ik een droog, kaasachtig vlies hoog in de keel. Dit alles had, in een periode van één tot twee weken, in de meeste gevallen de dood van de vogels tot gevolg. Het hadden de symptomen van pokken kunnen zijn, maar hun uitwerpselen waren verder prima. Ik heb meerdere keren de dode vogels laten analyseren. De resultaten van de analyses waren zeer uiteenlopend: men trof steeds andere bacteriën aan waardoor er meerdere antibiotica-behandelingen volgden. Behandelingen die de vogelsterfte overigens geen halt konden toeroepen. Eerst verloor ik de jonge vogels, daarna ook de volwassen vogels. Hierdoor is een groot deel van mijn productie van 2001 verdwenen."

Een aantal vrienden hadden ook gezien wat er met de vogels van Michi gebeurde. We waren wanhopig want we wisten niet wat te doen en we vonden noch in de literatuur over kanariekeek, noch op internet de mogelijke oorzaak van de sterfte. Toch zou de oplossing ons, geheel per toeval, uit Brazilië tegemoet komen. Op een avond in kreeg ik een telefoontje van mijn vriend Luis Bérardi, voorzitter van het COM zuidelijk halfrond. Ik heb hem toen gevraagd of hij al had horen praten over dat soort ziekte. Het antwoord van Luis: "ik heb het zelf nog nooit gezien maar ik heb horen zeggen dat er ook gevallen in Italië bekend zijn. Er is een medicatie en Luciano weet welke."

In minder dan een uur nam de zaak een wending. Ik belde Michel die zich vervolgens direct in contact stelde met Luciano Manfredini. De naam van het werkzame middel werd gegeven, het medicijn werd direct daarna gekocht en de vogels waren gered. De epidemie werd een halt toegeeroepen. Zelfs een aantal vogels in een eerste stadium van de ziekte werd beter. Die ziekte heeft bij Michel nooit meer de kop opgestoken.

Maar over welke ziekte gaat het eigenlijk? Hoe is deze te behandelen? Heerst de ziekte nog?

De behandeling:

De aanbevolen behandelingsmethode bestond uit behandeling met het bestanddeel Dimetridazol (bijv. Alazol van de firma Moureau) welke simpel en eenvoudig toegevoegd werd aan het drinkwater. Omdat dit middel hedentendage gereguleerd is kan men ook doeltreffend behandelen met het bestanddeel Ronidazol (onder de naam Trichoplus bij de firma Oropharma of een ander gelijkend product). Ook kan men het bestanddeel Carnidazol gebruiken. Oplettenheid is geboden want alle producten vallen onder strikte wetgeving en zijn soms verboden voor pluimvee omdat deze producten te lang in het lichaam van de dieren blijven. Vraag dus raad bij uw dierenarts of apotheker.

Wat is die ziekte dan?

De effectiviteit van behandeling met Dimetridazol en Ronidazol doet vermoeden dat het hier een aanval van protozoën betreft; en dan met name een aanval van de trichomonas. Een protozoön is een eencellig, micro-organisme (zie foto). De trichomonas behoort tot de groep der flagellata (zweepdierjes) omdat deze over lange zweepdraden beschikt waarmee het micro-organisme zich voortbeweegt. Een bepaalde soort trichomonas heeft het met name gemunt op duiven. De trichomonas is welbekend bij duivenmelkers. Deze parasiet leeft in het algemeen de mond en bovenin het spijsverteringskanaal waar deze afzettingen veroorzaakt. Dit kan bij duiven dodelijk zijn in geval van verstikking. Jonge duiven zijn gevoeliger hiervoor dan volwassen duiven. Besmetting geschiedt via vogelpoep. Met vogelpoep bevuild voer en drinkwater vormen dus een risico. Nog nooit had men echter een geval gemeld van besmetting bij kanaries. Bovendien is de trichomonas lastig vast te stellen op dode vogels omdat de trichomonas niet verder leeft als de vogel eenmaal dood is. Logisch dat men niets had aangetroffen tijdens de autopsie op de vogels van Michel. De enige manier om de trichomonas op te sporen is door met een wattenstaafje een monster te nemen bij een nog levende vogel en het monster zo spoedig mogelijk te onderzoeken onder een microscoop.

Nu we ons wat meer toespitsen op deze ziekte ontdekken we dat J. Viguié al meer dan 20 jaar geleden vermoedde dat de trichomonas zebra-vinken en parkieten kon aantasten. Vandaag de dag weten we dank-

zij het internet dat deze parasiet het ook op andere in de vrije natuur levende zangvogels in Europa en Canada heeft gemunt. Ook veel roofvogels blijven niet gevrijwaard; zij raken besmet door de besmette duiven te verschalken. En wanneer we vogelmagazines uit het buitenland erop naslaan, ons begeven op internet-fora en weblogs bekijken, ontdekken we dat zelfs kanariekeekers uit heel Europa het slachtoffer zijn van deze ziekte.

Wat we achteraf ontdekten...

De problemen bij Michel Darrigues waren in 2001. Later ontdekten we dat een andere belangrijke kweker in Frankrijk veel vogels had verloren in de herfst van 2000. Hij had dit echter geheim gehouden door iets heel anders voor te wenden. Hoewel hij op de hoogte was van het in Italië gevonden medicijn heeft hij toentertijd niemand op de hoogte gebracht.

Wanneer iemand contact met ons opneemt en zulk bovengenoemde verschijnselen beschrijft, maken wij de persoon altijd attent op het risico van trichomonas en geven de naam van de mogelijke medicatie. Zo hebben enkele Franse vogelliefhebbers hun kweek kunnen redden. Het doel van dit artikel is dan ook om eenieder te waarschuwen. Alle soorten kanaries worden bedreigd: kleur-, zang- en postuurkanaries. Met wat navraag om u heen zult u zien dat er gevallen geweest zijn; in Italië, Frankrijk, België enzovoort. Alle landen zijn getroffen.

Met betrekking tot de kanaries weet men nu dat:

- de ziekte begint met oogaandoeningen
- de vogelsterfte groot is in een periode van enkele dagen of weken
- de vogels elkaar kunnen besmetten maar dat ook het materiaal, drinkwater en besmet voer een besmettingsgevaar vormen
- de ziekte effectief behandeld kan worden met Dimetridazol of Ronidazol
- een vogel die genezen is na behandeling niet langer besmettelijk is

Men vermoedt dat:

- de veroorzaker een zweepdierje is (verzamelnaam 'Trichomonas')
- ook vogels die geen sporen van besmetting vertonen de parasiet bij zich zouden kunnen dragen en andere vogels zouden kunnen besmetten.

Vertaling: A.P.J. M. Arts

Een jaar rond vogels houden

Een artikelenreeks die een jaar lang de maandelijkse gang van zaken volgt rond een heel gewone maar toch uitgebreide vogelliefhebberij.

Uw reacties, op of aanmerkingen zijn van harte welkom op onderstaand e-mail adres.

De kweek is voorbij. 123 jonge kanaries zitten op stok in diverse kleuren en volgende maand zullen er weer een aardig aantal de TT-kooi ingaan, want ook die gezellige tijd komt er weer met rasse schreden aan. Ik sprak mijn neef Eric, die een prima kweekseizoen met zijn zwart/rode kanaries heeft gehad. Hij was op het heldere idee gekomen een verslag te schrijven van zijn kweekseizoen. "Hoezo een verslag?" vroeg ik hem. Je weet toch wel hoe het gegaan is! "Ja", was zijn antwoord, "in grote lijnen wel, maar zo'n voorspoedige kweek als dit jaar heb ik eigenlijk niet eerder gekend, en ik denk", zo vervolgde hij, "dat het niet aan de grote lijnen ligt, maar dat de vele kleine details van even groot belang zijn". En vooral met die vele kleine details wordt vaak te onzorgvuldig omgegaan. Als ik volgend jaar weer ga kweken, wil ik toch proberen daarmee secuur om te gaan. Het zijn de kleine zaken waarmee we altijd omgaan in de sfeer van "zo ongeveer". Het zijn ook die details die je een jaar later niet meer exact weet, maar die je even "zo ongeveer" te kust en te keur weer gaat doen.

Hm, daar zit iets in, dacht ik bij mezelf en vroeg hem: "Wat ga je dan zoal opschrijven?" "Nou", was het antwoord, "ik begin te noteren hoe de rui verlopen is, of dat vlot ging of lang geduurd heeft en mochten er vogels zijn die specifieke problemen tijdens de rui hebben of gehad hebben, dan maak ik daar ook aantekening van. Vervolgens", zo ging hij verder, "ga ik opschrijven wanneer ik het krachtvoer voor eivoer ben gaan vervangen en natuurlijk komt daaruit weer voort, wanneer ik de hoeveelheid eivoer ben gaan verhogen en met hoeveel. Ik ga opschrijven wat de exacte aanvangsdatum was dat ik de vogels gekoppeld heb en hoelang dáárvor ik ze een week lang een vitaminekuur met WM forte van Witte Molen gegeven heb. Ik ga exact opschrijven wanneer

ik de hoeveelheid lichten ben gaan opvoeren, en zeker noteer ik daarbij wanneer en op welke tijdstippen ik dat gedaan heb. Bijvoorbeeld 's morgens licht erbij of 's avonds. Ik ga opschrijven wat ik zie aan mijn vogels, wanneer en op welke tijden de mannen volop floten en wanneer de eerste poppen veertjes verloren ten teken dat ze broedrijp worden. Op welke datum ik de poppen in de broedkooien geplaatst heb en hoe lang het duurde, voordat ze gingen nestelen etc.etc.". Ook hij werkt met het onmisbare kweekprogramma Zoo-Easy en heeft erg veel baat daarbij. "En wellicht", zo besloot hij, "maak ik ook nog aantekeningen over het verloop van de weersomstandigheden. Ik ga geen boek of een opstel schrijven, maar gewoon notities van al dit soort zaken maken, zodat ik lijn en inzicht krijg in de jaarlijkse voorbereidingen naar de kweek toe. Ik wil een aantal dingen die ik altijd "zo ongeveer" deed nu eens exact en gestroomlijnd gaan doen en daaruit wil ik distilleren in hoeverre een succesvolle kweek ook van dat soort factoren afhankelijk is". "Nou", zei ik, "dat is verdorie niet mis en zeker zo gek nog niet!" Zo ik Eric toen hij een jaar of zeven was, ooit eens heb leren vissen, zo heb ik hem ook vogels leren houden en kanaries leren kweken. En als we nu jaren later eens gaan vissen, leg ik letterlijk en figuurlijk het loodje bij hem en word ik in gevangen aantallen met verve verslagen. Laat het er niet op lijken dat dit op vogelgebied ook zal gebeuren, hoewel je het nooit weet! Wat ik daarmee bedoel te zeggen is dat het natuurlijk heel erg leuk is de kennis en kunde die je als ervaren vogelliefhebber van en over je hobby hebt, door te geven aan andere vogelvrienden en hen een fikse duw in de goede richting te geven. Vogels houden is niet een kooi met vogels erin, voederen,

kweken, verzorgen, schoonmaken, klaar. Vogels houden is zeer zeker ook feeling, gevoel ontwikkelen voor het houden, verzorgen en kweken. Gevoel ontwikkelen voor het oplossen van problemen die kunnen ontstaan, gevoel voor het kopen van vogels, voor het koppelen, selecteren etc. etc. Daarom is het ook een goede zaak dat binnen de vogelverenigingen aan al dit soort zaken veel aandacht besteed wordt en dat er binnen de verenigingen vooral veel energie gestoken wordt in de persoonlijke band tussen de leden onderling en de leden en de vereniging. Daar zit de kennis en kunde en daar is het leuk op basis van persoonlijke vriendschap elkaar verder te helpen en zo ook het niveau van de vereniging op een (nog) hoger peil te brengen! De tentoonstellingstijd komt er weer aan en wat is nu mooier dan dat een ervaren kweker, een ervaren tentoonstellingsman eens bij jou in de kooi komt kijken om ook jou op weg te helpen, te adviseren en met raad en daad bij te staan. Ook dat is een mooie kant die hoort bij een jaar rond vogels houden. En dat jaar zijn we bijna rond! Volgende maand is het oktober en dan komt de laatste aflevering uit deze serie, bestaande uit de opsomming van de vele reacties die ik van lezers mocht ontvangen en die ik eigenlijk voor deze maand gepland had. Er zijn zelfs al mensen die gemaild hebben het jammer te vinden dat de serie gaat stoppen, maar het is niet anders. Misschien alvast een aanmoediging om ook eens in de pen te krui- pen en zo een bijdrage te leveren voor ons maandblad! In elk geval zeg ik nog één keer: "Tot volgende maand met een jaar rond vogels houden!

Henk van Hout e-mail: info@vanhout.elfkro.nl.

DE SPECIAALCLUB NATUURBROED GOULDAMADINE-NED.

organiseert haar **15e** nationale
GOULDAMADINE TENTOONSTELLING
in het jaar 2006
In "HET WAPEN VAN ELST" Dorpsstraat 28
ELST (Geld.) Tel. 0481-371496
Op een loopafstand van 6 min. van NS-station "Elst"

Tevens is een grote **VERKOOPKLASSE** aanwezig. Keurbriefjes in de tentoon-
stellingszaal aanwezig. leden speciaalclub gouds hebben gratis toegang

De tentoonstelling is geopend:
woensd. 11 okt. van 20.00 tot 22.00 u * donderd. 12 okt. van 10.00 tot 22.00 u
vrijd. 13 okt. van 10.00 tot 22.00 u * zaterd. 14 okt. van 10.00 tot 15.00 u
* Alleen voor leden.

ARGO VOLGDE EEN UNIEKE OPLEIDING STAGE IN SPANJE Bonte Boer 0032(0)495/160.177 De vogels zijn nagelakken door onze dierenarts	ARGO'S HOBBYKWEKERY VAN HANDTAMME PAPEGAAIEN EN PARKIETEN KAKETOE PARKIETEN	JAREN ERVARING IN HET HANDTAM OPVOE- DEN VAN PAPEGAAIEN - PARKIETEN & UILEN EDELPAPEGAAI ook voor gedragsproblemen 0495/160.177
---	--	--

www.handtammekromsnavels.be

Bijzondere kweek met de Mantelkardinaal (*Paroaria capitata capitata*)

Inleiding

Er is me van de ongeveer 16 cm grote mantelkardinaal een ondersoort bekend, te weten de *Paroaria capitata fuscipes* en deze ondersoort huist in het zuiden van Bolivia. De verspreiding van de nominaatvorm beslaat Brazilië, Paraguay en delen van Argentinië. De mantelkardinaal is een zeer contrastrijke soort met zijn zwarte mantel, staart en daaronder het witte gebied. De kop is diep rood gekleurd en heeft een zwarte kinvlek die loopt van de onderkant van de snavel tot in een punt op de borst. Voeg daarbij nog zijn geeloranjeachtige snavel en het rode oog met daarin de zwarte pupil en kort gezegd: als je goed naar de vogel kijkt, is er genoeg aan kleur te vinden. Deze kardinaal brengt wat zang voort, maar dit is niet te vergelijken met bijv. een rode kardinaal. In het land van herkomst vertoeven de mantelkardinalen in de vochtige bosgebieden. Het nest dat ze maken, kan men vinden in bomen en struiken en ligt op een hoogte tussen de 1 en de 4m. Het wordt gemaakt van dunne buigbare takjes en verschillende plantendelen. Een gemiddeld nest bestaat uit zo'n 4 eitjes en beide ouders helpen met het groot- brengen van het broedsel.

De kweek

Op 7 maart uit import een "koppel" verkregen. De importeur had achteraf gezien gelijk

dat hij deze twee vogels als een koppel bestempelde. Ikzelf zag op het moment van aankoop geen duidelijke verschillen.

Thuisgekomen meteen maar een DNA-verenmonster getrokken, want een jaar wachten op wat een vermeend koppel moet zijn en het dan niet blijkt te zijn, daar had ik geen zin in. Nu wat later zijn mij ook de verschillen duidelijk, maar dit is allemaal zeer miniem. De pop was iets matter gekleurd en de kop was ronder dan die van de man. De gedragingen waren ook verschillend: de man dominant en de pop altijd wat schuwer en zij zat altijd net iets lager in de struiken dan de man. Ik had de pop een kleuring omgedaan, zodat ik vanaf een afstand de vogels goed kon observeren en uit elkaar houden. De vogels waren in het nachthok/de schuur gevestigd en dit had ik aangekleed met 2 kunstkerstbomen, 1 met een hoogte van 1,8m en de andere van 1,2m hoog. Deze kocht ik eind januari bij een tuincentrum voor een prikkie, want de voorjaarscollectie moest in de schappen en dus zijn er dan flinke kortingen. In deze tijd koop ik ook altijd de kunsttakjes voor rond en in de nachtkastjes. Als het seizoen afgelopen is, kijk ik of de kunstbomen en takjes nog te hergebruiken zijn. Op 19 maart zie ik aan het gedrag van de vogels dat ze in broedconditie zijn en geef ze nestmateriaal in de vorm van kokosvezel en dierlijke haren. De balts bestaat uit

het omhoog wippen vanaf een tak waarbij de vleugels strak langs het lijf gehouden worden. De poten laten ze hangen en ze stoten dan een baltsroep uit. Op 21 maart werd begonnen met het bouwen van een nest in een van de kunstkerstbomen. Op 26 maart lag het eerste ei in het nest, groot van stuk, fel wit en op de stompe kant zeer donker gevlekt. Op 27 maart lag het tweede ei in het nest en ik besloot ze verder maar met rust te laten en hun gang te laten gaan. Ik had er weinig vertrouwen in dat het zou lukken, omdat ze 3 weken geleden nog bij de groothandel zaten. Pop broedt goed, maar als zij de schuurdeur hoort, komt ze van het nest af. De man helpt niet mee met broeden, maar bewaakt het nest wel. Als ik moet voeren of water geven, valt hij mij aan. Bij controle op 4 april heb ik 4 eieren gezien waarvan er twee bevrucht waren. Op 9 april twee jongen in het nest. Vanaf deze dag gaf ik ook levend voer in de vorm van krekels nr 6, witte meelwormen, pinky 's en eivoer met daarin mieren eitjes. De witte meelwormen worden altijd het eerst gepakt. Behalve levend voer en eivoer gaf ik nog een grove parkietenmengeling met daar doorheen gemengd wildzangzaad. Ook gaf ik nog wat appel en peer en multi -vitamine door het water. Op 14 april 2 jongen geringd met een

vervolg op pagina 306

vervolg van pagina 305

Behalve levend voer en ivoer gaf ik nog een grove parkietenmengeling met daar doorheen gemengd wildzangzaad. Ook gaf ik nog wat appel en peer en multi-vitamine door het water. Op 14 april 2 jongen geringd met een 3.5mm ring die was voorzien van een ventielslangetje. Op 22 april vlogen beide jongen uit. Ze zijn gelijk van kleur als de oudvogels, maar wat valier. De staart is ook nog kort en de kopkleur is bruin/rood l.p.v. het dieprood van de ouders. Ze vliegen boven verwachting al zeer goed en snel. De ouders zijn nu zeer agressief jegens mij en ik word dan ook regelmatig belaagd. Leuk is het niet, maar je moet ze regelmatig voeren e.d. Op 1 mei was het begin van een nieuw nest zichtbaar dat nu gebouwd is in de andere kunstkerstboom. Evenals het eerste nest zit dit niet hoger dan 1,2m van de bodem. Op 4 mei nest klaar en het eerste ei gelegd. In totaal werden er weer 4 eitjes in deze ronde gelegd. De vogels blijven schrikachtig en nerveus. Dit is niet zo gek, want het is nog steeds zeer

verse import. Ronde twee verloopt identiek aan ronde 1, behalve dat de oudvogels steeds minder agressief worden naar mij toe. Op 19 mei had ik de jongen van ronde 1 uitgevangen. Deze waren al geruime tijd zelfstandig. Ik heb echter nooit een aanleiding gezien ze eerder uit te vangen. Ook in deze tweede ronde komen er weer twee jongen tot volledige wasdom. Ronde drie gaf mij ook weer twee volwassen jongen en zo had ik in totaal 6 echte eigen kweek en goed geringde mantelkardinaaljongen gekregen van dit koppel in dit seizoen. Mij viel bij deze vogels op dat ik altijd 4 eieren in een nest had, waarvan er telkens maar twee bevrucht waren. Deze werden dan wel met volle overgave van de oudvogels uitgebroed en grootgebracht. Ik weet dat ik met dit importkoppel zeer veel geluk heb gehad, want binnen 4 weken na aankoop het eerste nest gebouwd, is toch wel sterk. Soms moet je in de vogelsport domweg wat geluk hebben. De uitdaging om met deze vogels te kweken duurde op deze manier wel zeer kort. Alle

mantelkardinalen zijn naar andere kwekers gegaan en ik heb deze vogels vervangen voor arizonakardinalen. Ik ben benieuwd of dit ook wil lukken!

Tekst: Arie Bakker te Dordrecht
Foto's: Jan de Nijs en Piet Onderdelinden

B.E.C.
organiseert

8^e Europees Kampioenschap Europese cultuurvogels te Eindhoven Van 1 t/m 3 december 2006

Onder auspiciën van C.O.M.

Openingstijden:

Vrijdag 1 december 2006 van 10.00-21.00 uur
Zaterdag 2 december 2006 van 10.00-21.00 uur
Zondag 3 december 2006 van 10.00-16.00 uur

Plaats: zaal "Valkenhorst",
Oirschotsedijk 23, Eindhoven (Acht)

Inschrijfformulieren aanvragen bij:
T.T. secr. L.J. Schellekens
Torenstraat 11, 5076 AE HAAREN (NL)
Tel.: 0411 622239 - E-mail: Lschellekens@hetnet.nl
Sluitingsdatum inschrijving: 6 november 2006.

Grootste vogelmarkt van Europa

Zaterdag 14 oktober 2006

Met alles voor uw vogelhobby van papegaai tot vollières, van kanaries tot alle vogelvoerders van parkieten tot tropen, info door deskundigen kortom:

Alles voor de echte vogelliefhebber

Plaats: markthallen aan de marktstraat te **Meppel**

Open: 10.00 tot 15.30 uur

Entree: € 2,50

Kinderen tot 14 jaar gratis

Voor gratis parkeren volg de borden
langs de A28 en de A32

Voor meer info: www.vogelweeldemappel.nl of bij
marktmeester H. Smeenge 0522-491759.

De volgende markt is zaterdag 10 maart 2007.

Kweken van prachtvinken (4)

In deze vervolgsérie behandel ik steeds een onderwerp uit mijn boek "Kweken van Prachtvinken" dat begin 2004 is uitgegeven.

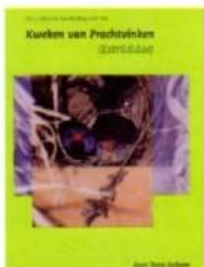
WELZIJN

Verlichting

Het welzijn van onze vogels ligt ons na aan het hart. Wij spelen dus een beetje voor welzijnswerker. Tenminste, als wij het goed doen. Wij proberen het de vogels zo veel mogelijk naar hun zin te maken. Vogels in gevangenschap missen voor een groot deel hun bewegingsvrijheid. Maar niet alleen dat! Als ze binnen worden gehouden hebben ze meestal ook gebrek aan zonlicht, verse lucht en de juiste luchtvochtigheid. Licht is direct of indirect de levensbron voor elk levend wezen. Zoveel mogelijk daglicht in het vogelverblijf is het beste. Dat wil niet zeggen dat de vogels een groot deel van de dag in de brandende zon moeten zitten. Een zonnescherm is dan geen overbodige luxe. Maar de ochtend- of namiddagzon mag best naar binnen kijken, evenals het voorjaars- of najaarszonnetje. Licht is een weids begrip. Er is vaak over geschreven, maar helaas altijd in vakjargon waar je als leek niet mee uit de voeten kunt. Laat ik proberen het simpel te houden. Van belang zijn voor onze vogels zijn de lichtkleur, de lichtintensiteit en de belichtingsduur. Als wij bijverlichten moeten we dus een lichtkleur nemen die de kleur van het zonlicht benadert. Er zijn speciale daglichtlampen in de handel. Het welzijn van onze vogels ligt ons na aan het hart. Wij spelen dus een beetje voor welzijnswerker. Tenminste, als wij het goed doen. Wij proberen het de vogels zo veel mogelijk naar hun zin te maken. Vogels in gevangenschap missen voor een groot deel hun bewegingsvrijheid. Maar niet alleen dat! Als ze binnen worden gehouden hebben ze meestal ook gebrek aan zonlicht, verse lucht en de juiste luchtvochtigheid. Licht is direct of indirect de levensbron voor elk levend wezen. Zoveel mogelijk daglicht in het vogelverblijf is het beste. Dat wil niet zeggen dat de vogels een groot deel van de dag in de brandende zon moeten zitten. Een zonnescherm is dan geen overbodige luxe. Maar de ochtend- of namiddagzon mag best naar binnen kijken, evenals het voorjaars- of najaarszonnetje. Licht is een weids begrip. Er is vaak over geschreven, maar helaas altijd in vakjargon waar je als leek niet mee uit de voeten kunt. Laat ik proberen het simpel te houden. Van belang zijn voor onze vogels zijn de lichtkleur, de lichtintensiteit en de belichtingsduur. Als wij bijverlichten moeten we dus een lichtkleur nemen die de kleur van het zonlicht benadert. Er zijn speciale daglichtlampen in de handel, maar u kunt ook TL-lampen van Philips of Osram gebruiken uit de 800 of 900 serie. Met lichtintensiteit bedoel ik de lichtopbrengst per m². Pas het aantal TL's aan, aan de ruimte die moet worden belicht. Uitgebreide info over deze zaken vindt u in het boek. De Afrikaantjes die wij houden komen allemaal van beneden de evenaar en hebben daar, afhankelijk van de stand van de zon 10 tot 13 uur licht ter beschikking. Omdat de vogels vaak samen worden gehouden met b.v. Australische amadines, adviseer ik als belichtingstijd 13 tot 14 uur aan te houden. Het liefst met een dimmer om de zonsopkomst en ondergang na te bootsen.

Verwarming

Zonnewarmte is de beste, maar ook de voordeligste verwarmingsbron. Probeer daar dus van te profiteren. Plaats, indien mogelijk, wat ramen op het zuiden en laat de winterzon naar binnen. Uiteraard zullen wij de ruimte waarin de vogels 's winters verblijven moeten bijverwarmen. Veel vogels kunnen weliswaar best tegen een stootje, maar ze moeten de warmte op kunnen zoeken als ze daar behoefte aan hebben. Ik hoor wel eens vogelhouders beweren dat hun vogels ijzersterk zijn en bij weer en wind buiten zitten. Natuurlijk probeert elke vogel het zo lang mogelijk uit te houden, ook zij gaan niet graag dood. Maar vergeet niet dat u tropische vogels hebt aangeschaft. Behandelen ze dan ook zo. Als u niet wilt stoken, kunt u beter inheemse vogels gaan houden.

Luchtverversing

Het verversen van lucht hangt nauw samen met het schoonhouden van de kooien. Als u regelmatig schoonmaakt zal de lucht ook minder bedompt zijn. Ventileren is altijd noodzakelijk. Enerzijds om de geur en het overvloedige vocht te verdrijven, anderzijds voor de aanvoer van zuurstof. Vooral als er een gaskachel brandt, is het van levensbelang dat er goed wordt geventileerd. Als u alles stijf dicht doet om geen warmte te laten ontsnappen, kan het zijn dat al uw vogels ontsnappen richting afvalbak. Er zijn verschillende mogelijkheden zoals plafond- of raamroosters, afzuig- of aanzuigventilatoren, afhankelijk van de gegeven situatie. Voorkom in elk geval dat de vogels op de tocht komen te zitten. Zij zullen zich daar net zo onbehagelijk bij voelen als wijzelf, met als gevolg: verkoudheid en erger.

Luchtvochtigheid

Luchtvochtigheid is afhankelijk van de warmte van de lucht. Koude lucht kan veel minder vocht opnemen dan warme lucht. In vochtige koude lucht is het onaangenaam verpozen, zelfs voor ons laaglanders. In ons klimaat hebben wij vaker last van een teveel aan vocht dan van te weinig. Het is dus zaak het vochtgehalte in onze hokken op een aanvaardbaar peil te houden. Als ventileren niet helpt omdat het buiten ook vochtig is, moet er gestookt worden. Immers, bij hogere temperaturen daalt de relatieve luchtvochtigheid. Een andere mogelijkheid is een ontvochtiger te plaatsen. Als het 's zomers, maar ook 's winters, een periode droog blijft is het raadzaam met behulp van water het vochtpercentage op te voeren tot 60 a 70 %. Daar zijn ook heel wat truckjes voor, vanaf de bloemenspuit tot een vernevelaar. Gebruik als het even kan onthard water, of zuiver regenwater, omdat anders de ketelsteen overall neerslaat. Regenwater dat van een dak wordt opgevangen moet eerst worden gekookt om te voorkomen dat de vogels ziek worden door uitwerpselen van vrij vliegende vogels die in het water zijn opgelost.

Verzorging

Vogels moeten worden verzorgd. De mest moet regelmatig worden opgeruimd en de hokken moeten worden gereinigd. Niet het mooiste karwij, maar ook dit hoort bij de hobby. Ik doe het nog steeds fluitend! Vochtige mest op de bodem is een broedplaats voor bacteriën en schimmels. Vooral als er jongen zijn is het zaak bijna dagelijks de boel schoon te houden. Het volgende stukje uit het boek vind ik zelf treffend, vandaar dat ik het in zijn geheel ventileer. U hoeft niet persé de Academie voor Huishoudwetenschappen met goed gevolg te hebben doorlopen om een vogelhok schoon te maken, maar enige kennis van efficiënte reiniging kan toch geen kwaad. Hierbij enkele opmerkingen en aanbevelingen:

- stof is slecht voor uw longen en die van de vogels
- stofdeeltjes zijn zo licht dat ze met de geringste luchtstroom opwervelen
- bacteriën, virussen, oöcysten (eitjes van coccidiën) hechten zich aan stofdeeltjes die het luchtruim kiezen en zo andere vogels kunnen besmetten
- met een stofzuiger verwijdert u het stof, met de bezem of handstoffer verdeelt u het
- een vochtige doek neemt stof op, een droge doek verspreidt het
- gezeefd zand is net zo vuil als ongezeefd zand. Regelmatig de toplaag vervangen is de boodschap
- gebruik zilverzand of rivierzand dat niet bevuild is door vogels, muizen en katten
- kooien, nestkastjes, zitstokken, voederbakjes en drinkflacons zijn pas schoon als u ze reinigt met een desinfectiemiddel als Halamid-D
- een schone ruit laat meer licht door dan een vuile
- schone TL-lampen geven aanmerkelijk meer licht dan lampen die onder het stof zitten.

Ik trap natuurlijk een aantal open deuren in, maar ik constateer toch regelmatig dat het bovenstaande niet in praktijk wordt gebracht. Bedrijfsblindheid of gemakzucht? Ik wens uw vogels en u veel welbevinden.

Meer informatie vindt u op de website www.avitoun.nl

© Tony Jachem

kleurkanarie geelivoor schimmel

Foto: Peter Ouberg/Arnhem / Foto de Nieuw

Een fraaie foto van de geelivoor schimmel kleurkanarie staat deze maand op onze kalender. Deze geelivoor schimmel valt onder de lipochroomkanaries. Hieronder verstaan wij alle kleurkanaries die geen waameembaar melanine in de bevedering of hoordelen laten zien. Door het niet werkzaam zijn van de enzymfactor wordt er geen melanine aangemaakt. Het gevolg hiervan is dat vogels in deze groep alleen de lipochroomkleur laten zien. Deze vogels kunnen echter wel de erfelijke eigenschappen van zwart, agaat, bruin of isabel bezitten. De vogels met geel en rood kunnen behalve deze lipochroomkleur ook de ivoorfactor bezitten. Deze factor zorgt ervoor dat de baardjes en de haakjes van de bevedering vrijwel geen lipochroomkleur bevatten. Hierdoor wordt de kleurruiting van het gele of rode lipochroom zwakker. De algemene eisen voor de geelivoor schimmel kleurkanarie zijn als volgt:

- De lipochroomkleur moet egaal en zuiver zijn met een maximale kleurdiepte.
- De vleugel- en staartpennen moeten maximaal doorgekleurd zijn, de grote pennen mogen iets lichter zijn dan de lichaamsbevedering.
- De vogel moet een egale gelijkmatig verdeelde korte schimmel op de bevedering bezitten. Is de schimmel te lang of te kort of is er sprake

- van een onregelmatige verdeling, dan worden bij de keuring al naargelang de ernst van de afwijking punten in mindering gebracht.
- In de bevedering en hoordelen mag geen melanine zitten.
- De poten moeten vleeskleurig zijn en de snavel en nagels hoornkleurig. Verder moet de bevedering goed aaneengesloten gedragen worden en vanzelfsprekend compleet aanwezig zijn. Genoemde schimmelvogels hebben meestal een iets langere bevedering, waardoor de bevedering ook wat lossier is. De vastgestelde grootte/lengte is 14 tot 14,5 cm, de vorm ofwel het model moet goed geproportioneerd zijn waarbij alles in de juiste verhouding tegenover elkaar staat en met elkaar in de juiste harmonie. De snavel is kort en breed, de bovensnavel moet goed op de ondersnavel sluiten. Zijn kop is goed gevormd, rond en gewelfd en heeft een goede breedte. Daarbij is de nek goed gevuld en niet te lang, een zeer lichte nekival is toegestaan. Een prima vogel bezit een brede, goed gevulde ronde borst. Een smalle, spitse of zware borst wordt gezien als een ernstige fout en wordt dus bij een keuring bestraft met een of meerdere punten. De rug moet een rechte lijn vormen vanaf de nek tot aan de staart. Deze moet vol en breed zijn, een goede aansluiting van vleugels en flanken is daarbij vereist. De vleugels behoren aan te sluiten aan het lichaam, ze komen op de stuit samen zonder elkaar te kruisen. Als de vleugels elkaar kruisen kan dit een gevolg zijn van een te smalle vogel of te lange vleugels. Afhangende vleugels horen vanzelfsprekend ook niet bij een kleurkanarie. De staart moet de rechte lijn vanaf de kop - nek - rug voortzetten, de lengte van de staart moet in de juiste verhouding staan tot het lichaam. Het einde van de staart moet een v-vorm tonen. De pootjes moeten iets gebogen en niet te lang zijn, het bovenbeen of de dij moet gedeeltelijk zichtbaar zijn. De stand ofwel de houding van het vogellichaam tegenover de stok waarop de vogel zit, moet half opgericht zijn. En ten slotte: een vogel die zich rustig gedraagt en daarbij de goede houding aanneemt, wordt hiervoor beloond.

Door Ger Essenberg

Sturnus vulgaris.

spreeuw

Misschien hebt u nu in deze tijd inmiddels al kennis kunnen maken met onze spreeuw. Het is tenslotte trektijd geworden en velen onder ons zullen al met wat spreeuwenmest kennismaken hebben. Nu is het de tijd dat de broedvogels uit de lage landen deels naar Engeland vertrekken, terwijl de spreeuwen uit Noordoost-Europa hierheen komen. Een paar uur voor zons- ondergang bereiden de vogels zich voor om naar de slaapplekken te vliegen. Ze stoppen met voedsel zoeken en verzamelen zich op de voorverzamelplaatsen. Alle spreeuwen uit de omtrek komen ernaartoe en het is daar een drukte van belang, want men moet uiteindelijk weten hoe groot een dergelijke groep zal worden. Dikwijls worden meerdere verzamelplaatsen aangedaan en tenslotte arriveren de vogels op hun slaapplek. Bij een "kleine slaapplek" met ongeveer 20.000 vogels, vliegt elke spreeuw individueel rechtstreeks naar zijn plekje. Bij een veel grotere slaapplek vult de enorme zwerm de lucht, zwenkt steeds heen en weer waarna er steeds groepjes van ongeveer 2000 vogels zich losmaken en neerdalen, zodat ze niet met elkaar in botsing komen. Het is altijd weer een fascinerend gezicht om die zwermdende vogels te zien vliegen. Op een slaapplek heerst nog lang geen rust, tot diep in de nacht wordt er gekwebeld en bij het eerste ochtendgloren verlaten de vogels de slaapplek en vertrekken weer in grote troepen. Een groot nadeel brengen deze groepen met zich mee: onder deze slaapplekken wordt het een grote vieze mestboel en menige laan moet

in die tijd afgezet worden vanwege het slippgevaar. Trouwens wat denk u als u uw auto onder een dergelijke slaapplek geparkeerd hebt? Los daarvan is de spreeuw in zijn volwassen verenkleed moeilijk te verwarren met een andere vogel, zowel met zijn witte "winterspikkels" als door zijn prachtige kleuren die hij alleen in zijn volwassen zomer- kleed draagt. Soms lijkt de vogel helemaal zwart, maar de groen tot purperen, glanzende kleuren reflecteren prachtig als de zon erop weerspiegelt. Aan het einde van de herfst en het begin van de winter beginnen de spreeuwen te ruïen. Het verenkleed verandert dan, ze krijgen o.a. hun "winterspikkels", die door slijtage weer verdwijnen in het voorjaar. Wat kunnen we genieten van die opvallende kwetterende zang die hij "genietend in het zonnetje" ten gehore brengt. Zoals alle spreeuwen is ook onze spreeuw een "alleseter". Hij is te vinden op grasvelden e.d. waar ze met hun spitse snavel op zoek zijn naar wormen, slakjes, rupsen, enz. Maar ook bezoekt hij graag de fruitbomen zoals van kersen, bessen, appels of andere vruchten. In de winter vinden we ze ook bij de voedertafels, waar ze graag pikken aan de vetbollen die menig vogelliefhebber heeft opgehangen. Omstreeks maart verleidt het mannetje zijn vrouwtje met een schoon nest. Als echte holenbroeders broeden zij in boomholten, onder dakpannen, in schoorsteenpijpen, broedkasten enz. Zij verdedigen hun nest tegen indringers, maar houden er echter geen territorium op na. IJver broeden zij dicht bij elkaar in kleine kolonies. Het popje legt 5 - 6 eitjes die zowel door haar als het mannetje gedurende 2 weken bebroed worden. De jongen worden hoofdzakelijk met vele soorten insecten grootgebracht. Alle spreeuwen broeden tegelijk. Daardoor verzamelen eind mei de jonge vogels van het eerste legsel zich al in grote zwermen.

NATUURLIJKE VOEDSELBRONNEN VOOR PAPEGAAIEN

– deel 2 –

Ondanks het feit dat zij wel foeragerend worden waargenomen op kadavers van schapen en andere dode dieren, waarvan lang werd gedacht dat kea's dergelijke grote prooidieren ook daadwerkelijk zelf doodden, is thans wetenschappelijk vastgesteld dat de kea geen carnivoor maar een omnivoor is. Zijn menu is overigens grotendeels van plantaardige aard, zoals bessen, bladeren, plantenwortels, maar als de gelegenheid zich voordoet, foerageert de kea wel op kadavers.

Wat meteen opvalt is dat wij onze vogels in avicultuur doorgaans niet of nauwelijks een van deze voedselbestanddelen verstrekken! De schaarse overeenkomsten tussen wat wij aan onze vogels verstrekken en hetgeen de wilde soortgenoten opnemen, vinden we hooguit in een aantal gecultiveerde plantensoorten zoals maïs, diverse granen, citrusvruchten, bananen, zonnebloemen, rijst en cacao, waaraan papegaaien nogal wat schade kunnen veroorzaken.

Een van de weinige direct op de oorspronkelijke natuurvoeding gerichte voorbeelden van voedingsmiddelen is de tamelijk recente verkrijgbaarheid van palmenoten ten behoeve van de grotere soorten papegaaien.

De manier waarop papegaaien hun voedsel vinden

Interessant vraagstuk is de wijze waarop papegaaien hun voedsel weten te vinden in hun biotoop. Het voedselaanbod in subtropische en tropische gebieden is minder seizoengebonden dan wat wij in het gematigde klimaat van Europa gewend zijn en daardoor wat constanter. Toch is er in de regel wel sprake van een regen- en een droog seizoen. Veel soorten zwerven rond in enorm uitgestrekte gebieden, andere blijven vrijwel het gehele jaar in een bepaald gebied. Dit laatste duidt op een kennelijk voldoende aanbod van voedsel het gehele jaar door in een dergelijk gebied.

Zoals ik reeds eerder in een artikel over Geophagie heb geschreven, vertonen papegaaien een vorm van voedselstrategie door het consumeren van halfrijp fruit en halfrijpe zaden in het fruit in een voor voedselconcurrenten nog te vroeg stadium. De voedselplanten hebben er alle belang bij dat hun zaden op het juiste moment worden verspreid. Tot het moment dat de zaden dusdanig gerijpt zijn dat zij de grootste kans maken tot ontkiemen te komen, verdedigen zij hun vruchten met toxische stoffen tegen voortijdige predatie op hun zaden. Een kennelijk succesvolle overlevingsstrategie van papegaaien is het vroeg-

tijdiger consumeren van de vruchten en zaden inclusief de toxische stoffen, die vervolgens door het eten van specifieke grondsoorten (clay-licks of barreiro's) weer worden geneutraliseerd. Vaak heeft het fruit tot het moment van rijpheid ook nog een onopvallende kleur, waardoor de vruchten moeilijker te vinden zijn. Tot op heden is niet of niet voldoende vastgesteld op welke wijze papegaaien hun voedsel vinden. Het is verbluffend hoe zij op het juiste moment een soms kilometers ver verwijderde bloeiende of vruchtdragende boom weten te vinden. Bijzonder verbluffend is het als men bedenkt dat een dergelijke boom vaak ook nog in een gebied staat waar zij de rest van het jaar niet of nauwelijks komen. Er zijn een aantal manieren mogelijk waarop papegaaien hun voedsel kunnen vinden.

Visueel

De meest aannemelijke manier is dat papegaaien hun voedsel vinden door hun zeer scherpe waarnemingsvermogen. Vast staat dat papegaaienogen gevoelig zijn voor kleuren met een lange golflengte (rood - oranje - geel) en daarmee overeenstemmen met de kleuren van voedsel. Dit stelt papegaaien dus in staat verschillende kleuren te onderscheiden en daarmee vruchten en allerlei andere plantaardige bloeiwijzen te traceren in een schijnbaar eindeloze groene omgeving. Dit verklaart echter nog niet het traceren van onopvallend gekleurde en daardoor gecamoufleerde vruchten.

Groen is de kleur van chlorofyl. In combinatie met secundaire kleurpigmenten als rood en geel wordt de kleur van een plantendeel bepaald. Wanneer het chlorofyl afgebroken wordt, krijgt de vrucht zijn opvallende gele of rode kleur. De ogen van papegaaien filteren de kleuren met een korte golflengte (blauw - groen) en versterken zoals gezegd rood en geel.

Waarschijnlijk kunnen papegaaien de aanwezigheid van concentraties secundaire kleuren al waarnemen voordat het chlorofyl wordt afgebroken! Dit zou kunnen verklaren dat zij met enig gemak de onrijpe en nog groene vruchten kunnen vinden in een overvloedige, omvangrijke groene omgeving. Mogelijk ontdekken papegaaien ook op aanwijzing van gedrag van andere organismen, (bijvoorbeeld opgewonden primaten of andere vruchtenetende vogels) een potentiële voedselbron. Maar de meeste informatie wijst erop dat papegaaien in de regel als eerste een voedselbron ontdekken en dat juist andere organismen op het gedrag van de

papegaaien afkomen. Ook is meermaals waargenomen dat papegaaiachtigen hun soortgenoten met name vocaal attenderen op de aanwezigheid van voedsel.

Geheugen

Het is niet ondenkbaar dat bepaalde foerageplekken worden onthouden. Het is zelfs mogelijk dat de volgorde van elkaar opvolgende bloeiwijzen van voedselbomen worden onthouden of geassocieerd met andere omstandigheden zoals het veranderen van seizoen (regen->droog) en misschien zelfs wel van generatie op generatie worden overgedragen. Hier ligt een compleet braak terrein voor nader onderzoek zoals dit overigens wel plaatsvindt bij primaten. Hier zou een verklaring kunnen liggen voor het vinden van onopvallende vruchten.

Geur

In hoeverre papegaaien in staat zijn hun voedsel op geur te traceren, is mij niet of nauwelijks bekend. Hoewel niet erg aannemelijk moeten wij hieromtrent niets uitsluiten, tot het moment dat hertoe nader onderzoek is gedaan. Helmut Sick meldt dat er aanwijzingen zijn dat amazones hun favoriete voedsel, dat in de buurt van de vogels werd verstoppt, op geur kunnen vinden. Helaas geeft hij hierover geen nadere details.

Toeval

Het bij toeval stuiten op een geschikte bron van voedsel behoort tot de mogelijkheden en zal vast en zeker ook voorkomen. Gelet op de manier waarop de verschillende ecosystemen over de wereld in elkaar zitten en functioneren, denk ik echter dat dit eerder uitzondering dan regel is, omdat in de natuur weinig aan het toeval lijkt te worden overgelaten.

Variatie in voedsel

Behoudens de menselijke waarnemingen en onderzoek naar maaginhoud zijn er een aantal regelrechte aanwijzingen voor een bijzonder grote variatie in de natuurlijke voedselopname bij papegaaien.

1) De werking van de vogelmaag bij papegaaiachtigen

Met uitzondering van de nectarettende lories hebben de meeste papegaaiachtigen een spiermaag, waarin met behulp van kleine steentjes en kiezeltes de gepelde zaden en andere stevige voedselbestanddelen worden vernalen tot een verteerbare substantie. Dit is noodzakelijk om het voedsel op de juiste wijze te kunnen afbreken, omdat papegaaien geen maagsappen produce-

ren. Een papegaai kan dus zowel zacht voedsel alsook harde stevige kost verteren.

2) Smaak

De meeste vogels hebben ongeveer 100 tot 200 smaakpapillen.

Psittacidae hebben de meeste smaakpapillen van alle vogels, namelijk ongeveer 300 tot 400.

Ter indicatie: duiven 50 tot 70 – de mens ongeveer 3000!

Dit is een serieuze aanwijzing voor de natuurlijke behoefte aan een zeer gevarieerd dieet van papegaaachtigen.

3) de veelzijdige capaciteiten van de papegaaiensnavel

Papegaaien beschikken over een bijzondere snavel, waarmee nogal wat mogelijk is. Variërend van het opnemen en pellen van zeer kleine zaden tot het openen van harde of taai vruchten en noten, het bewerken van hout en boombast, het bewerken en opnemen van grond. De snavel kan bij het foerageren worden gebruikt als extra houvast bij klimmen en klauteren en is tevens een geducht verdedigingsmiddel.

Natuurlijke of alternatieve voeding

Vanwege een hele reeks praktische bezwaren is het simpelweg een feit dat wij onze vogels niet kunnen voorzien van het gehele uitgebreide 'pakket' aan natuurlijke voedselcomponenten. Is het dan ook wel beslist noodzakelijk om die oorspronkelijke natuurlijke voedingscomponenten te verstrekken? Immers veel soorten papegaaien blijken het prima te doen op alternatieve voedingscomponenten en het is een feit dat hele generaties vogels in avicultuur jarenlang goed gedijen op alternatieve voedingscomponenten. Uit verschillende praktijkonderzoeken blijkt dat hierop dan ook geen eenvoudig antwoord te geven is. Dit heeft te maken met de vele facetten van de voedingsproblematiek en het relatief grote percentage vogels, dat niet goed of slechts tijdelijk in een gewenste goede conditie te brengen is.

In de eerste plaats is de voedingswaarde, de kwaliteit en vooral ook de variatie in het aanbod van voedingscomponenten een zeer belangrijke factor om vogels in avicultuur in een goede algehele conditie te houden. Punt van aandacht bij alternatieve voedingscomponenten blijkt dus een veel voorkomend gebrek aan variatie en de kwaliteit/voedingswaarde van de componenten, maar het is zeker niet de enige factor.

Het is ook van belang te weten met welke soort papegaai we te maken hebben. Zo zijn er behalve een aantal voedselspecialisten onder papegaaachtigen ook nog steeds een aantal soorten die helemaal niet of niet langdurig in gevangenschap te houden zijn, zoals

bijvoorbeeld de spechtpapegaaaitjes en enkele touit. De oplossing voor dit probleem zal gezocht moeten worden in de natuurlijke voedselbronnen en/ of natuurlijke omstandigheden in het biotoop van dergelijke soorten. Zelf denk ik dat er niets op tegen is een alternatieve voeding te verstrekken, ongeacht of dit nu in de vorm van pellets of van een goede zaadmengeling is, zolang de voedingswaarde maar (aantoonbaar) overeenkomt met de levensbehoeften van de vogel in kwestie.

Men zal echter wel altijd rekening moeten blijven houden met zaken als huisvesting en de ligging, afmetingen en inrichting van de leefruimte voor de vogels, het aantal lichturen, de temperatuur en de ventilatie, de samenstelling van het vogelbestand en de al dan niet regelmatige wisselingen daarvan. Deze factoren blijken in de praktijk van niet te onderschatten invloed te zijn op de algehele conditie van een vogel in avicultuur.

De 'klassieke' zaadmengeling

De diverse samenstellingen van een zaadmengeling worden steeds beter afgestemd op de specifieke behoeften van bepaalde groepen vogels. De kwaliteit van de gebruikte zaden is redelijk goed te controleren aan de hand van een zogenaamde kiemproof. Wanneer de zaden onder normale omstandigheden goed ontkiemen, kan men ervan uitgaan dat de gebruikte zaden van goede kwaliteit zijn. Zaden die niet of nauwelijks kiemen, zijn vaak overjarig en bepaald niet aan te bevelen.

Ik ben van mening dat een goede kwaliteit zaadmengeling prima als basisvoer kan fungeren, maar niet als volledig voer. Het komt nog erg vaak voor dat vogels voor het gemak maar even om de dag een bak zaden krijgen en een bak water. Dit is voor alle papegaaachtigen op den duur beslist onvoldoende! Variatie in voeding is tamelijk gemakkelijk mogelijk te maken door allerlei aanvullingen op een basisvoeding te maken, zoals het voormoemde kiemzaad, eivoer, dierlijke voedingscomponenten. Ook fruit en groente komen hiervoor in aanmerking.

Pelletvoeding

Ontwikkeld om een constante en volledige voedingswaarde aan vogels te kunnen verstrekken en om een einde te maken aan de arbeidsintensievere bereidingswijze van de diverse klassieke voedingscomponenten met alle risico's van ondeskundig toepassen van allerlei voedings-supplementen. Er wordt gestreefd naar een hogere voedingswaarde en tevens naar een hoger rendement. De verhouding nettogewicht van de voeding > opname voedingswaarde door de vogel > restafval zou gunstiger uitvallen. Bovendien wordt het verstrekken van pellets door allerlei superlatieven de meest fantastische verbeteringen aan vogels toegedicht. Ik zet

daar nog steeds de nodige vraagtekens bij. Met name de 'gegarandeerde' herkomst van de grondstoffen en de methode waarbij achteraf toevoeging van vitamines wordt toegepast, stellen mij vooralsnog niet gerust. Bovendien ben ik gelet op de werking van de vogelmaag en de natuurlijke gewoonte om zaden te pellen en noten te kraken niet overtuigd van het verstrekken van de weinig variabele pellets (zonder kleurstoffen) als volledige voeding. Een andere belangrijke factor is de tijd en energie die in natuurlijke omstandigheden wordt besteed aan het zoeken van voedsel. Dit behelst het daadwerkelijke foerageren zelf, maar ook de waakzaamheid ten aanzien van voedselconcurrenten en predatoren, die daarbij geboden is. Dit staat in schril contrast met het altijd gevulde voerbakje, bij wijze van spreken altijd op een meter afstand, vooral als daarin altijd hetzelfde voedsel wordt aangeboden. Het fenomeen 'verveling' komt zeer veel voor in avicultuur en is een van de hoofdoorzaken van vele welzijnsproblemen en uiteindelijk ook medische problemen. De manier waarop wij onze vogels hun voeding verstrekken, is een van de mogelijkheden om de verveling en daarmee ook de nare gevolgen daarvan tegen te gaan, althans zoveel mogelijk te beperken. Het op een beetje creatieve manier verstrekken van voedsel, waardoor de vogels veel meer moeite moeten doen om te eten is een goede optie. De mogelijkheden zijn groot: Hang eens iets lekkers op aan een klimtouw, leg iets lekkers op het dak (gaas), verstop eens iets lekkers, laat de vogels een stukje (gedwongen) vliegen voor voedsel door gebruik te maken van een voertafel, hang iets eetbaars aan de uiteinden van buigzame takken enz, enz. Hierdoor moeten de vogels dus ook meer tijd besteden aan het opnemen van voedsel en bovendien is het een goede vorm van afleiding en vertier en het voorkomt veel afwijkend gedrag.

Door H. Wagenaar © 2005

Geraadpleegde literatuur:

- 1) *Parrots of the World* – Forshaw/Cooper
- 2) *A guide to the parrots of the world* – Juniper/Parr
- 3) *Lexicon of Parrots* – Arndt
- 4) *Handbuch der Papageien* – Robiller
- 5) *Papegaaien hun leven in vrijheid* – Arndt
- 6) *The Atlas of conures* – Arndt
- 7) *Vogelgedrag* – Burton
- 8) *Feeding strategy* – Owen
- 9) *Het leven der dieren* – Grzimek
- 10) *Birds in Brasil* – Sick
- 11) *Het regenwoud* – George
- 12) *Voeding van vogels* Holsheimer
- 13) *Kweken van vogels* Holsheimer
- 14) *Verrijking voor papegaaien* Wagenaar
- 15) *Diverse tijdschriften*

Bedreigde vogels

Mede door het schrijven van dit artikel, voornamelijk te besteden aan "het korhoen in Nederland", wil ik graag de "aftrap" verzorgen in het kader van "Vogelbeheer". Vogelbeheer; onze eigen kennis inventarisatie met betrekking tot de vogels in de natuur. Dit alles met de bedoeling, deze kennis waar nodig is, ten goede te laten komen aan vooral de bedreigde vogelsoorten. Graag wil ik openen met: "het korhoen". Gemakshalve ga ik er vanuit dat het niet nodig is om deze soort te beschrijven. Uitzonderd misschien een paar kenmerken van zijn gedrag. Deze vogel is, zoals ook de fazant, patrijs en kwartel vooral een vogel die op de grond leeft, en maar zelden over grotere afstanden vliegt. Sporadisch is het wel voorgekomen, dat ik een grotere groep van ongeveer 35 exemplaren in kale boomtoppen aantrof. Zeer bekend is de vogel vanwege het "bolderen", het luidruchtige balts-gedrag van de hanen in het vroege voorjaar. Deze vogelsoort is inmiddels één van de meest bedreigde vogelsoorten van ons land! Rond 1950 werd de populatie in totaal geschat op ongeveer 3000 stuks. Op één plaats, Salland in Overijssel, is er nog een handje vol van overgebleven. Het probleem van vandaag met deze soort is dus eigenlijk dat ze er praktisch niet meer zijn. Wat valt er dan nog aan te beschermen? Waarom heeft deze soort zich niet weten te handhaven? Daartoe worden steevast een groot aantal van mogelijke factoren genoemd die in het nadeel zouden hebben gewerkt. Op een aantal daarvan zou ik willen ingaan. Het is onmiskenbaar zo, dat deze vogels van heide- en veengebieden, door een vergaande versnippering van hun biotoop, gedwongen werden op "eilandjes" te gaan leven. Verder uit elkaar dikwijls, in geïsoleerde groepen of populaties. Daarenboven nam de recreatiedruk toe wordt gezegd. Maar die druk is meestal niet midden op de hei, maar veeleer aan de randen, op fiets- en wandelpaden te constateren. Ook predatie ofwel het ten prooi vallen aan de vos, waarvan de stand duidelijk is toegenomen, zou een mogelijke oorzaak zijn. Een meestal niet genoemd punt in dit verband is mijn veronderstelling dat ook enkel de aanwezigheid van de vos in het broedgebied van deze vogels al voor "verstoring" zou kunnen zorgen. Vogels in het algemeen zijn tamelijk kieskeurig bij het uitzoeken van hun broedplaats. Het gebeurd daarbij niet zelden, dat een eenmaal verkozen plaats toch wordt verlaten, ook als de nestbouw reeds gevorderd is. Als vogels, m.n. deze grondvogels, maar ook weidevogels bemerken, dat de vos actief is ter plaatse, ligt het voor de hand te veronderstellen dat ze zullen uitwijken naar veiliger gebie-

den. Voor het honkvaste korhoen is dat evenwel een grote vraag. Verder worden opgesomd de veranderingen in agrarisch grondgebruik. Ook de conditie van de heide zou te wensen overlaten; te weinig verjonging, zo wordt gezegd! Dan zouden ook nog de diep uitgegraven sloten, op de grens van het heidegebied met het akkerland, dus tussen broedplaats en foerageerplaats een onoverkomelijke hindernis vormen voor de kuikens. Dit zijn bij elkaar aardig wat verschillende mogelijke oorzaken. Meestal wijst er dat dan op dat men een eventuele hoofdoorzaak niet kent. Zoiets als een moord met 10 mogelijke daders of verdachten. Voor onderzoek naar een mogelijke hoofdoorzaak voor deze soort is het inmiddels al te laat. Maar er zijn in ons land nog diverse andere soorten vogels die bedreigd worden met uitsterven! Eén en ander kondigt zich aan door een sterke teruggang. Dat is dan tegelijk ook de aanwijzing dat onderzoek nodig is, gevolgd door passende maatregelen die het tij zouden kunnen doen keren.

Door beschermende maatregelen betere overlevingskansen bieden aan de soort en daarmee ook de soortenrijkdom te behouden. Niet altijd zijn ingrijpende maatregelen nodig, dat is weer eens gebleken bij de Oostvaardersplassen. Daar kon de natuur even zijn gang gaan en ontstond spontaan een redelijk uniek biotoop. Flora en fauna, wat zich daarin thuis voelt komt a.h.w. vanzelf aanwaaien. In dit verband valt op te merken dat recent is ontdekt dat de zeearend in dit gebied als broedvogel aanwezig is, en dat na eeuwen afwezigheid.

Ook de ooievaar en de kraanvogel laten op weer andere plaatsen blijken van hun thuisgevoel. Maar terugkerend; het korhoen heeft het duidelijk niet gered! Wat we in een vroeger stadium nog hadden kunnen doen was enkele exemplaren vangen uit een kwijnende populatie t.b.v. een medisch onderzoek. Bloedmonsteronderzoek en andere bevindingen zouden eventueel aanwezige ziekten hebben aangetoond of anderszins als oorzaak hebben uitgesloten. Uit het verleden meen ik te mogen opmaken dat de opfok van jonge korhoenders, toen weliswaar met minder faciliteiten, vaak zeer problematisch verliep. Mogelijke is deze vogelsoort m.n. in de opfok gevoelig voor infectieziekten? Vergelijkbare kweek met fazanten en patrijzen verliep daarentegen meestal met weinig problemen. Wel zouden ze in de natuur, moeten kunnen beschikken over goed toegankelijke akkerlandjes met biologische plantengroei en insecten, aangrenzend aan het hun vertrouwde heidegebied. Uit publicaties is mij gebleken, dat elders

t.b.v. meerdere soorten vogels, brede akkerlanden met kruiden en grassen worden ingezaaid om als foerageergebied dienst te kunnen doen. Als het biotoop dan in alle opzichten voldoet is de vraag: Hoe krijgen we het korhoen terug? Zeer waarschijnlijk zijn deze vogels zo honkvast, dat we niet mogen verwachten, dat ze vanuit de enige in ons land overgebleven populatie zich verspreiden. Die "Sallandse populatie" beschikt daarbij ook nog eens over een uitzonderlijk genetisch paspoort, dit terzijde. Blijf over dat we ze zouden kunnen herintroduceren ofwel gekweekte korhoenders gaan uitzetten, om ze daarmee een nieuwe kans te bieden. Onlangs werd daartoe al een initiatief genomen omdat op de Hoge Veluwe te doen. Maar een Amsterdamse rechter heeft dat niet toegestaan. Daarvoor werden een tweetal argumenten gegeven. Het terrein (biotoop) zou (nog) niet in voldoende mate geschikt zijn gemaakt. En uiteraard is dat een essentiële voorwaarde om het project een kans van slagen mee te geven. Maar waren andere terreinen daartoe niet te vinden? Met als tweede argument dat een eventuele vermenging zou kunnen plaatsvinden met de korhoenders van de Sallandse populatie. Dat argument is op zijn minst twijfelachtig te noemen! Het korhoen is waarschijnlijk verdwenen, mede doordat een populatie erg plaatselijk verblijft, waardoor uitwisseling met ander bloed onvoldoende heeft plaatsgevonden.

Dan vervalt de voortplanting in een stelselmatige inteelt, dus met een eenheids-genenpatroon, met als gevolg een verhoogde kwetsbaarheid, dégeneratie en uiteindelijk is er geen levensvatbare populatie over. Nu kun je je dus afvragen, zou een eventuele vermenging van gekweekte met Sallandse vogels, ook niet voor een verbeterde soort hebben kunnen zorgen? Dat staat uiteraard niet op voorhand vast, maar evolutie en natuurlijke selectie zouden op termijn best aan een goed eindresultaat hebben kunnen bijdragen. Bovendien, welke soort is nog wel oorspronkelijk te noemen? Ik dacht eigenlijk geen enkele; wij mensen inclusief! Alle nu bekende soorten, zijn toch door mutatie en natuurlijke selectie gevormd tot wat ze nu zijn. Het begrip faunavervalsing is m.i. hierbij ook niet in het geding. Daar komt nog bij, dat een andere overheidsinstelling als A.I.D. in beslag genomen volierevogels wel in de natuur laat vliegen. Daaronder bevinden zich, naast de zuivere wildvorm, ook de genetisch afwijkende exemplaren, de mutaties dus en ook de kruisingen. Het bovenstaande is voor een zich betrokken voelende vogelliefhebber moeilijk met elkaar te rijmen, toch?

osel

De